

**ANKARA’NIN SINCAN İLÇESİNDE BULUNAN ORTAOKUL
ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK BEĞENİLERİ, MÜZİK DERSİNE OLAN
İLGİ VE TUTUMLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Nesli Gizem Miş Özen

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AĞUSTOS, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren on iki (12) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Nesli Gizem

Soyadı : MİŞE ÖZEN

Bölümü : Müzik Eğitimi

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Ankara'nın Sincan İlçesinde Bulunan Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Beğenileri, Müzik Dersine Olan İlgi Ve Tutumlarına İlişkin Görüşleri

İngilizce Adı : The Opinions Of Secondary School Students In Sincan District of Ankara About Their Music Likes, Their Interest And Attitudes To Music Lesson

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Nesli Gizem Mişer Özen

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Nesli Gizem MİŞE ÖZEN tarafından hazırlanan “Ankara’nın Sincan İlçesinde Bulunan Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Beğenileri, Müzik Dersine Olan İlgi Ve Tutumlarına İlişkin Görüşleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Nuray ÖZEN

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

.....

Başkan:

.....

Üye:

.....

Tez Savunma Tarihi:

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma Yel

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

Öğrenim görmekten mutluluk ve gurur duyduğum Gazi Üniversitesi Müzik Bölümü'nde, Lisans ve yüksek lisans hayatıma çok şey katan, bilgi birikimiyle donanımlı hale gelmeme önemli katkıda bulunan, destek ve emeğini esirgemedi her an yanımda olan canım öğretmenim çok değerli ve saygıdeğer Prof. Nuray Özen'e , beni karşılıksız sevgi ve fedakarlıklarla büyütüp, doğru yönlendirerek bu günlere gelmemi sağlayan canım ablam, annem ve babama, bilgi ve sevgisiyle sonsuz destek olan, ders döneminde ve çalışmalarımda bana daima destek olan, motive eden canım eşim ve oğluma, ve her zaman yanımda olan, desteğini ve yardımını esirgemeyen arkadaşlarım Aynur Soyluğan ve Gözde Kartal Çetin'e teşekkürlerimi sunarım...

**ANKARA’NIN SINCAN İLÇESİNDE BULUNAN ORTAOKUL
ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK BEĞENİLERİ, MÜZİK DERSİNE OLAN
İLGİ VE TUTUMLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Nesli Gizem Mişe Özen

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ağustos, 2019

ÖZ

Bu çalışmada, Ankara Sincan ilçesinde yer alan ortaokul öğrencilerinin sahip oldukları müzik beğenilerinin, bu öğrencilerin müzik derslerine olan yaklaşımlarına olan etkileri üzerinde durulmaktadır. Bu maksatla Sincan ilçesinde yer alan üç farklı ortaokuldan toplam 217 öğrenciye anket uygulaması yapılmıştır. Söz konusu anketler 7. Sınıf öğrencilerinin tamamına uygulanarak anket sonuçlarının daha sağlıklı olması amaçlanmıştır. Yapılan anket çalışması ile öğrencilerin müzik beğenilerine ve müzik derslerine olan yaklaşımlarının tespitine yönelik sorular sorularak bu yönde veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler de SPSS paket programında analize tabi tutulmuştur. Yapılan analizler neticesinde öğrencilerin sahip oldukları müzik beğenileri ile müzik derslerine olan yaklaşımları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Müzik dersine olan ilgi, faktör
Sayfa Adedi : 62
Danışman : Prof. Nuray ÖZEN

**THE OPINIONS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN SINCAN
DISTRICT OF ANKARA ABOUT THEIR MUSIC LIKES, THEIR
INTEREST AND ATTITUDES TO MUSIC LESSON**

Master Thesis

Nesli Gizem Miş Özen

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

August, 2019

ABSTRACT

In this study, the effects of the music tastes of secondary school students in Sincan, Ankara on their approach to music lessons are emphasized. For this purpose, a total of 217 students from three different secondary schools in Sincan were surveyed. All of these surveys were applied to 7th grade students and the results of the survey were aimed to be healthier. In this survey, the students were asked to determine their approach to music tastes and music lessons and the data were obtained. The data obtained were analyzed in SPSS package program. As a result of the analyzes, it was concluded that there is a significant relationship between the music tastes of the students and their approaches to music lessons.

Key Words : Müzik dersine olan ilgi, faktör
Page Number : 62
Supervisor : Prof. Nuray ÖZEN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Problem Cümlesi	2
1.2.1. Alt Problemler.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi	3
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	4
BÖLÜM II.....	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5

2.1. İnsan-Müzik İlişkisi	5
2.1.1. Müziğin İnsan Hayatındaki Yeri.....	8
2.1.2. Müzik Eğitimi	10
2.1.3. Müzik Eğitiminin Unsurları	16
2.1.4. Müzik Eğitiminin Sebepleri.....	19
2.1.5. Müzik Eğitiminde Anlatım	21
2.2. Beğeni	22
2.2.1. Sosyal Çevre, Beğeni ve Eğitim İlişkisi.....	23
2.2.2. Müziksel Beğeni	26
2.3. Müzik Dersi Öğretiminde Alana Mahsus Yetenekler.....	31
2.4. Müzik Öğretiminde Önemli Olan Uygulamalar	32
2.5. Ülkemizde Olan Müzik Türleri.....	35
2.6. İlgili Literatür Taraması	36
BÖLÜM III	40
YÖNTEM.....	40
3.1. Araştırmanın Modeli.....	40
3.2. Evren ve Örneklem	40
BÖLÜM IV	41
BULGULAR VE YORUMLAR.....	41
4.1. Çalışma Grubu	41
4.2. Verilerin Toplanması	41
4.3. Verilerin Analizi	42
4.4. Bulgular.....	42
BÖLÜM V	55
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	55

5.1. Sonuç	55
5.2. Öneriler	56
KAYNAKLAR.....	57
EKLER.....	58
EK-1. Anket Formu	59
EK-2. Anket İzin Formu.....	61

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Ortalama Değerlerin Yorumlanması İçin Kullanılan Puan Aralıkları Ve Düzeyler	42
Tablo 2. Öğrencilerin Anket Maddelerine Verdikleri Cevapların Betimsel İstatistiği	43
Tablo 3. Öğrencilerin Ankette Yer Alan Her Maddeye Verdikleri Cevapların Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	48
Tablo 4. Öğrencilerin Anket Toplam Puanına İlişkin Betimsel İstatistikler.....	53
Tablo 5. Öğrencilerin Anketten Aldıkları Toplam Puanların Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin İlişkisiz Örneklem T Testi Sonuçlar.....	53

BÖLÜM I

GİRİŞ

Müzik terimi, Yunanca "musike" kelimesinden türemiştir. Milyonlarca yıllık geçmişi olan insanoglu, bir "ses evreni" içinde hayata başlar, bu evrenle birlikte yaşar ve sürekli çeşitli seslerle iletişim içerisinde olur.

Günümüzden müzik teriminin birçok tanımı yapılmaktadır. Aşağıda bu tanımlamaların bazılarına yer verilmiştir:

Müzik, estetik olgularla birlikte meydana gelen sesler ve sessizliklerin oluşturduğu bir olgu olarak ifade edilir (Uçan, 1994, s.10).

Belli bir amaç ve metotla, güzellik anlayışı içerisinde bir araya getirilmiş seslerden oluşan estetik bütüne müzik denir (Uçan, 1994, s.10).

Tanımlamalardan en genel olanında ise müzik; insanın duygu ve düşüncelerini ses ve ritim yoluyla anlatması ve aktarmasıdır.

Müzik insan hayatında çok önemli bir yere sahipken ve davranışlarına, fikirlerine yön verebilecek bir araç olması sebebiyle eğitim sisteminde de yerini almak durumunda kalmıştır. Bu tanımlamalardan müzik eğitime bakıldığında, sosyal hayatın önemli faktörlerinden biri olması sebebiyle çeşitli alanlarla etkileşim halindedir. Bu durum; bilim, sanat ve sosyal hayatla alakalı bütün konuları müzikle bağlantılı bir duruma getirmiştir.

Toplumlar tıpkı beşeri bilimler eğitimi verdikleri gibi, sanat eğitimi özellikle müzik eğitime önem vermişlerdir. Müziğin insan yaşamındaki yeri anne karnından başladığı için, yeni nesillerin hem bu alanda gelişmesini, bilgilenmesini sağlamak hem de ahlaki ve toplumsal bazı değerleri müzik yoluyla aşılacak için, müzik eğitimi vermektedirler.

Müzik eğitimi ülkemizde de verilen bir eğitimidir. İlköğretim, ortaokul ve lise dönemlerinde haftalık ders programlarında zorunlu ve seçmeli ders olarak yer almaktadır. Ülkemizde de bu eğitimle hem müziğe ilgisi olan öğrencileri tespit edip o alanda bir şeyler yapmasına yardımcı olmak hem de ahlaki, kültürel ve toplumsal değerleri müzik yoluyla genç nesillere aktarmak amaçlanmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Ankara'nın Sincan ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin müzik beğenilerini oluşturan çevresel faktörler, aile yönlendirmeleri ve bunlara bağlı olarak oluşan müziksel ortamların müzik dersine olan bakış açılarını, beklentilerini, ilgi ve tutumlarını da etkileyeceği düşünülmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmada problem cümlesi; “Ankara'nın Sincan ilçesinde bulunan ortaokul öğrencilerinin müzik beğenileri, müzik dersine olan ilgi ve tutumlarına yönelik görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

1.2.1. Alt Problemler

1. Ortaokul öğrencilerinin, okul içerisinde yapılan müziksel aktivitelere katılıp katılmama durumları nelerdir?
2. Ortaokul öğrencileri, okuldaki müzik dersi dışında herhangi bir müzik aleti çalabiliyor mu?
3. Ortaokul öğrencileri, okul dışında herhangi bir müziksel aktiviteye katılıyor mu?
4. Ortaokul öğrencilerinin, yaşadıkları ortamın kültürel özellikleri, müzik beğenilerini ve müzik dersine ilgilerini etki ediyor mu?
5. Ortaokul öğrencilerinin, müzik dersinde öğretmenin çaldığı ve söylediği şarkıların türü müziğe olan ilgilerini etkiler mi?
6. Ortaokul öğrencilerinin, müzik dersinde çaldıkları müzik aletleri ve öğrendikleri şarkıların türü müzik başarılarını etkiler mi?
7. Ortaokul öğrencileri hangi tür müzikleri dinlerler?
8. Ortaokul öğrencileri, müzik dersinde hangi türde şarkılar öğrenmek isterler?

9. Ortaokul öğrencileri, müzik öğretmenlerinin öğrenekleri şarkıları gitar eşliğinde mi bağlama eşliğinde mi çalmasını isterler?
10. Ortaokul öğrencileri, bağlama, ud, kanun, ney ve kaval çalmak ister mi?
11. Ortaokul öğrencileri, gitar, piyano, keman, viyolonsel ve yan flüt çalmak ister mi?
12. Ortaokul öğrencilerinin müziğe olan ilgilerini, müzik öğretmenin çeşitli çalgı türleriyle gerçekleştirmesi olumlu yönde etkiler mi?
13. Kız öğrenciler ve erkek öğrenciler arasında görüş farklılığı var mı?

1.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Ankara'nın Sincan ilçesinde okuyan ortaokul öğrencilerinin müziksel beğenilerinin eğitim, cinsiyet, yaş vb. durumları gibi çeşitli değişkenler bakımından, genel bir değerlendirme yapılarak tespit edilmesidir.

Araştırmada ayrıca örnekleme dahil olan grubun müziksel beğenilerinin karşılaştırılması da amaçlanmaktadır.

Bu araştırmanın önemi, öğrencilerin bulundukları bölge, yaşadıkları çevre, evdeki müziksel ortamları ve buna bağlı olarak derse olan ilgileri gözetilerek, dinlemeyi ve söylemeyi sevdikleri müzik türleri dikkate alınarak, müzik beğenileri fark edilerek, derse olan yaklaşımlarını güzel hale getirmeyi sağlayarak ve bunlara göre beğenilen müzik türlerine yönelik çok daha verimli olabilecek ders içi ve ders dışı eğitsel çalışmalar ve faaliyetler düzenlemek açısından yararlı katkılar sağlamaktır.

1.4. Varsayımlar

Çalışma ile alakalı tespit edilen varsayımlar aşağıdaki gibidir;

1. Araştırmada başvuru kaynakların araştırmanın amacına uygun olduğu,
2. Anket uygulamasında seçilen örneklemin evreni temsil ettiği,
3. Kullanılan veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu,
4. Ortaokul öğrencilerinin anket sorularına verdikleri cevapların güvenilir ve doğru olduğu,
5. Verilerin çözümünde kullanılan istatistiksel analizlerin, yeterli ve güvenilir nitelikte olduğundan hareket edilmiştir.

1.5. Kapsam ve Sınırlılıklar

Uygulamanın yapılacağı evrenin bütününe ulaşmak insan gücü, zaman ve maddi olarak güç olduğundan uygulama ile alakalı olarak bazı sınırlılıklar belirlenmiştir.

Araştırma, Ankara'nın Sincan ilçesinde öğrenim gören ortaokul 7. sınıf öğrencilerine toplam 3 ortaokulda uygulanmış, yüksek lisans tezi için ayrılan süre içerisinde yapılmıştır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İnsan-Müzik İlişkisi

İnsanlık ve sanatın tarihi hemen hemen aynı zamanlara denk gelmektedir. Sanat dallarında da müzik, en eskisidir ve insan-toplumlarla iç içe olanıdır. İlk çağlarda yaşayan filozoflar, müziğin temelini hayat sürdürdüğümüz evrenin ritmik uyumuna ve düzenini benzediğini savunmuşlardır. Güneş, gezegenler, ay, mevsimler, gece-gündüz vb. gibi olayların hepsi belirli bir ritim içinde meydana gelen ve uyum sağlayan nesneler ve durumlardır. Bunlarla birlikte insan anatomisi de müzik gibi belirli ritimle uyum içerisinde çalışır. İnsan ve müzik ayrılmaz bir bütündür (İlyasoğlu, 2001, s. 1).

İnsanın ve sanatın hakim olmaya çalıştığı alan aynıdır: Bir madeni işlemek, bir katedral yapmak, bir değneği kırmak, iletişim kurmak için bir dil kullanmak, bütün bunların hepsi bir müzik bestelemek gibi sanat örnekleridir (Edman, 1991, s. 14).

Günümüzde çok karmaşık bir sanat dalı olarak görülse de müzik, diğer sanatsal faaliyetler içerisinde en ilkel ve en önemli kaynaklardan biridir. İlk zamanlarda doğadaki sesleri taklit olarak ortaya çıkmış; rüzgârın, denizin, kuşların seslerine benzetilmeye çalışılarak ilk adımlar atılmıştır. İlk başlarda doğayı taklit etmek için sesini kullanan insan, sonralarda korkusunu yenmek amacıyla çığlıklar atmış, yalnızlığını unutmak, ruhsal değişimlerine ayak uydurmak için neşeli veya hüzünlü eserler ortaya çıkarmıştır (İlyasoğlu, 2001, s. 1).

İnsanlar, etrafındaki seslerle daima bir etkileşim halindedir. Bu sesler kaynaklarına göre; toplumsal sesler, kültürel sesler ve doğal sesler olarak gruplandırılabilir. Toplumsal seslere; gülme-ağlama sesleri, insanların birbiriyle iletişim yaptıklarında çıkan sesler, kültürel seslere; dışarıdaki arabaların korna sesleri, geçen ambulansların siren sesleri, doğal

seslere ise; rüzgar, deniz, kuş sesleri, su şırlıtısı gibi sesler örnek verilebilir (Uçan, 1996, s. 11).

Bilinen ilk çalgı insan sesidir. Sonralarda el çırpılarak, ayak yere vurularak insan sesini süslemiştir. Çalgıların olumlu tarihlerine bakıldığında insan ilk olarak kendi sesini daha fazla çıkarabilmek için kamıştan bir düdük yapmıştır. Bununla birlikte kastanyet, davul gibi vurmaları da ayak vurmanın ve el çıkmanın ritmini güçlendirmek için meydana gelmiştir (İlyasoğlu, 2001, s. 2).

Müzik seslerle ifade edilen bir sanat dalıdır. Yani müziğin ana maddesi sestir. Sesleri belirli şekillerde birleştirip düzenleyen ve bir anlatım üslubuna dönüştüren ise insandır. Müzik sesler ile birlikte ifade edildiği için, dolaylı ve soyut bir iletişim biçimidir. Müzikle ifade edilen olgular, bir edebiyat eserindeki gibi sözcüklere dökülmemektedir. Ancak biz buna rağmen müzikte anlatılmak istenen; sevinç, acı, hüzn, tutku, şaka, yalvarış, protesto gibi ruh hallerinin sese yansımasını dinleriz (Say, 2001, s. 18).

Sanat dalları içerisinde ruhsal olarak insan üzerinde en etkileyici izleri bırakan sanat dalının müzik olduğu herkes tarafından kabul edilmektedir. Müziğin evrensel bir dil olması, kişilerin dinlerinin, dillerinin farklı olmasına bakmadan birleştirici bir etkiye sahip olması, diğer müzik dalları içerisinde çeşitlenmesine olanak tanımaktadır (Öz, 2001, s. 101).

Müzik olgusu her insan için değişik bir anlam ifade edebilmektedir. Müzik, sahip olduğu estetik özelliklerin yanı sıra, sosyal ve kültürel değerlerin daha yaygın hale gelmesinde ve bunu bir güç unsuru olarak kullanmak isteyen çevrelerce sıklıkla bir güç aracı olarak da kullanılmaktadır. Geçmişteki örnekler incelendiğinde müziğin toplumsal ya da uluslararası alandaki uzlaşının ya da çatışmaların üzerinde etkin bir rolü olduğu görülmektedir. Dolayısıyla müzik, insanlar üzerinde güçlü, etkin bir araç olarak dikkati çekmektedir. Müzik bir tür kendini ifade aracıdır. Bu sebeple toplumların belirledikleri hedeflere ulaşabilmelerinde destekleyici bir rolü de bulunmaktadır. Geniş halk kitlelerine verilmek istenen mesajların kolay ve etkili bir şekilde yayılmasını sağlayan en önemli araçların başında gelmektedir. Kimi zaman müzik toplumların kronik sorunlarını, sağladığı halk desteği ve uzlaşısı ile kolay bir şekilde çözüme kavuşturulabilme gücüne sahiptir. Toplumsal sorunların, sosyal fikir ayrılıklarının çözülmesinde tek başına yeterli bir araç olmasa da toplumlardaki farkındalığın arttırması sayesinde çözüm konusundaki en etkili araçlar arasında yer almaktadır. Vurgulanan tüm bu hususlar, müziğin insanlar ve toplumlar

üzerinde kolay ve güçlü bir etkisinin olduğu sonucunu çıkarmaktadır. Bu sayede toplumsal ya da toplumlar arası diyalogun arttırılmasında müzik olgusunun kullanılabilmesi mümkündür.

Müzik kendisine yüklenen bireysel, toplumsal, psikolojik ya da kültürel düzeyde pek çok anlamı da beraberinde taşımaktadır. Müziğin bireyler ya da toplumlar tarafından konumlandırıldığı yer, bireysel ya da toplumsal bazda müziğin tesir gücünü belirlemektedir (Şenel, 2013, s 23). Başka bir ifade ile müziğin bir topluluk üzerinde ne tür bir etkisinin olacağı, o topluluğun müzik algısı ile şekillenmektedir. Müzik ele aldığı ya da temsil ettiği duygular ve durumlarla çeşitli türlere ayrılabilir. Duyguların ifadesi, eğlence, sosyal ya da dini bu konuları ele alma gibi bazı niteliklerle dikkati çekebilir.

İnsanların ya da toplumların müzik olgusuna birbirlerinden farklı anlamlar ve misyonlar yükledikleri görülmektedir. Müzik, insanların kişisel özelliklerinin ve karakterinin oluşmasında, çevresi ile olan ilişkilerinin düzenlenmesinde ve temel olarak sosyal yaşamının şekillenmesinde büyük bir etki gücüne sahiptir. Bu durum literatürde yapılan çok sayıda araştırmada da ortaya konulmuş bir gerçektir. DeNora tarafından yapılan çalışmada, insanların bilhassa sosyal hayatta ve toplum içindeki davranışları üzerinde müziğin önemli bir etkisi olduğu ifade edilmiştir. Bahse konu araştırmaya göre insanların bilinçli ya da bilinçsiz olarak toplum içindeki davranışları müzik olgusundan etkilenmektedir. Bireylerin sosyal yaşamları üzerinde bu denli bir etkiye sahip olan olgunun, insan yaşamına dair tüm alanlarda da etkili olabileceğine dair çıkarımlar yapılmaktadır. Bahse konu çıkarımlara dayanılarak müziğin insanların ve toplumların politik yönelimleri üzerinde de etkili olabileceği ifade edilmektedir (DeNora, 2000).

Müzik olgusu insan hayatında çok sayıda ve çeşitte görev üstlenmektedir. Müzik insan yaşamında çeşitli ihtiyaçlara cevap veren bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ihtiyaçlar arasında en fazla öne çıkanlar; kendinin ve sahip olduğu görüşlerin kabul görmesini sağlamaktır. Ayrıca sosyo-fiziksel çevrelerinin şekillenmesini de sağlamaktadır. Müzik olgusu sosyal faaliyetlerin odak noktası olmasa da önemli bir etkiye sahiptir. Farklı insanların kolay bir şekilde aynı amaç etrafında toplanabilmesini sağlayan güçlü bir araçtır (Rentfrow ve Gosling, 2003, s. 1237).

Daha önce de ifade edildiği üzere müzik, bireylerin karakter oluşumlarında, kendi kimliklerinin şekillendirilmesinde önemli bir göreve sahiptir. İnsanların çevre ile olan

ilişkileri üzerindeki etkisi, müziğin sosyal yönünün en büyük göstergesidir. Bireylerin sahip oldukları müzik tercihleri, belirli bir gruba ait olma hissinden kaynaklanabilmektedir (Hargreaves ve North, 1999, s 79–80). Kişilerin doğdukları günden itibaren aileleri, arkadaşları, eğitim ve iş hayatları boyunca çevresindeki tüm unsurlar bireylerin müzik algısının ve beğenisinin şekillenmesinde etkili olmaktadır. Başka bir deyişle insanların müziğe yükledikleri anlam, kendisi ve çevresinin ortak şekillendirmesi ile ortaya çıkmaktadır.

Ayhan Erol (2002) tarafından yapılan çalışmada müziğin toplum içerisinde diğer üretilen ve diğer insanlar tarafından öğrenilmiş bir tür davranış olduğu ifade edilmiştir. J. Blacking (1995) tarafından yapılan çalışmada ise, müziğin toplumda kabul görmesi önemli bir unsur olup, müzik yapmak da öğrenilmiş bir davranış olarak ifade edilmektedir. Buna benzer çok sayıda çalışmada, müziğin toplumla birlikte var olduğu, kalıplaşmış bir yönünün bulunduğu ifade edilmektedir. Bireylerin müzik beğenilerinin zaman içinde oluşmasında sosyalleşme süreçlerinin etkin bir rol oynadığı literatürdeki çok sayıda çalışmada ifade edilmektedir. İnsanlar içinde bulundukları sosyo-kültürel ve ekonomik çevrenin etkisiyle bazı müzik tercihlerine ve beğenilerine yönelebilmektedir. Dolayısıyla sosyal çevre ile müzik ayrılmaz bir bütün olarak ifade edilmektedir. Sonuç olarak insanlar sahip oldukları kişisel özelliklere ek olarak içinde yaşadıkları sosyal ve kültürel ortamın ve çevresel koşulların da etkisiyle çeşitli müzik beğenilerine sahip olabilmektedir (Kağıtçıbaşı, 1998, s 245).

2.1.1. Müziğin İnsan Hayatındaki Yeri

Müzik ve insanı birbirinden ayırmak imkânsızdır. "Müzik" olarak ifade edilen sanat dalını yapan, meydana getiren insanın kendisidir. Müzikle ilgilenen, meydana getiren insandır, müzik insan için meydana getirilir, müzik insanın yaşam sürdüğü her alanda vardır (Varol, 1988, s. 29).

İnsanlığın doğumundan, ölümüne, düğünlerde, dini törenlerde, çocuk oyunlarında, eğlence ve danslarda, yani hayatın her alanında her zaman müziğe rastlanmaktadır. Eski Mısır, Hitit, Sümer, Çin, Hint, Roma, Grek vb. uygarlıklardan elde edilen bilgileri neticesinde, o zaman yaşayan insanların da müzikle ilgilendikleri görülmektedir.

İlk çağlarda yaşayan insanlar kullandıkları çalgıların resimlerini taşlar üzerine yapmışlar, müzikle alakalı fikirlerini ortaya koymuşlar ve yazılar yazmışlardır. Bu bilgiler de gösteriyor ki bu çağlarda yaşayan insanlar içinde müzik önemli bir yere sahiptir (Sun, 1998, s. 5).

Müzik dilinin geliştirilmesi, çoksesliliğin doğması, çalgıların kullanılması, notaların yayılması, farklı müzik türlerinin oluşması gibi durumlarla müzik insan için daha da vazgeçilmez bir hale gelmiştir. Bununla birlikte müzik eğitimi yaygınlaşmış ve hatta bazı dönemlerde zorunlu hale getirilmiş, böylece daha geniş kitlelere ulaşmıştır (Sun, 1998, s. 5).

Tüm bu bilgiler ışığında, insanlığın var olduğu ilk çağlardan itibaren insan yaşamında müziğin olduğu sonucuna varılabilir.

Müziğin insan hayatındaki yerini, daha ilk doğduğu andan itibaren annelerin bebeklere söylediği ninnilerle başlayan, oyunlar, tekerlemeler ile hayatın sonuna kadar uzanan bir süreç olarak tanımlayabiliriz.

Müzik insan hayatının bütün aşamalarında var olan, vazgeçilmez bir sanattır (Çilden, 2001, s 3). İnsan daha dünyaya geldiği ilk andan beri evde, sokakta, okulda, iş yerinde, dinlenme ve eğlence yerlerinde, televizyon ve radyoda, törenlerde, yani hayatın her alanında müzik ile iç içedir. Anne rahmindeki bebek, annesinin kalp atışı sesinden etkilendiği için doğduktan sonra da bu sesi duyarak rahatlar. Daha sonralardan insan kendi ihtiyaçları ve ruh yapısına göre müzik türü seçer, bu giderek çeşitlenir ve hayatı boyunca devam eder (Say, 2001, s. 18-19).

Müzik duygusal ve bilişsel yönleriyle insanın hayatında önemli bir yer tutar. İnsan davranışlarında, hal ve hareketlerinde değişiklikler meydana getirebilir ve davranışlarını etkileyebilir. Müzik insana keder, coşkunluk, güçlülük, mutluluk gibi duyguları verir. Bununla birlikte toplum yaşamında da sosyo-kültürel olarak birleştirici faktörlerden biridir (Göncü, 2002, s. 8).

Müzik, insana duygularını, hislerini ve ihtiyaçlarını seslerle ifade etme imkanı veren bir iletişim biçimidir. Kullanılan bu yöntemin anlaşılabilir olması için, oluşturulan seslerin anlamlı olmaları gerekir. Müziğin anlamı, insanın hayata bakışındaki davranışlarıdır. Burada "müziksel anlatım", insanların çeşitli seslerle duygularını ve düşüncelerini, tasarım, izlenim ve çeşitli isteklerini anlatılmasıdır. Yani bir nevi seslerle içini dökmesidir. Bu

özelliğinden dolayı müzik ortak ve evrensel bir ilk olma özelliği taşımaktadır (Say, 2001, s. 17).

Sonuç olarak müzik, insanın hayatı boyunca var olan, ona yaşama zevki ve mutluluğu veren benzersiz bir sanat dalıdır. Müzikte var olan bu güç ilk çağlarda olduğu gibi, bugün de yarın da bütün insanlığın yanında olacaktır (İlik, 1994, s. 65).

2.1.2. Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi sosyal hayatın önemli faktörlerinden biri olması sebebiyle birçok alan ve dala ilişkilidir. Yani müzik, sanat, bilim ve sosyal hayatla alakalı her konuda bir paya sahiptir. Bu durum müziğin önceden din ve din dışı dallara, sonradan ise bölgelere yapılaşma amaçlarına göre birçok farklılıklara sebep olmasına olanak sağlamıştır. Zamanla sadece bir eğlence kaynağı olarak görülmeyip, önemli bir eğitim aracı olması açısından toplumsal önemi de ortaya konmuştur.

Müziğin çıkış zamanına bakıldığında, ilk başlarda din ve tedavi maksadıyla uygulandığı görülür. Bu durumun bir sonucu olarak müzikle uğraşan kişilerin büyük bir çoğunluğu din adamlarıdır ve müzik eğitimi denilince dinle alakalı bir eğitim anlaşılmaktadır. Avrupa müziğinin temeli kilise ve çevresinde şekillenmiş, hatta topluma yön veren çalışmalarında kilise çalışmaları ile örgütlenerek korolar tarafından meydana getirildiği görülür. Örneğin Martin Luther kilise kapısına astığı tezleri ile yeniliklerin başlamasına yardımcı olmuş, müziğin gelişmesini isteyen Luther ve danışmanları korolar yoluyla toplumun öğrenip gelişmesine katkı sağlamıştır (Say, 1995, s. 129 -130).

Müziğin insanların duygularını ortaya çıkarmadaki etkisi dikkate alındığında, yaratıcısına olan muhabbeti ve sevgisini de dile getirirken bu yoldan yararlanması pek muhtemeldir. İslam dini ses güzelliğine aynı bir önem verir ve Kuran'ı Kerim'i güzel bir eda ile okumak dinin bir kuralı sayılmaktadır. Mevlevilik gibi bazı tarikatlar dinin anlatılmasında ve yayılmasında müziğin etkinliğini çokça kullanmış ve bu anlamda çok değerli eserler oluşturmuşlardır. Müzik yoluyla yapılan ibadetlerin sadece yükümlülüğü kalkmış olmakla birlikte, aynı zamanda yapan kişiye duygusal olarak daha fazla değer kazandırır. Bunlara ek olarak, ayet ve duaların ezberlenmesinde müzik önemli kolaylıklar sağlamaktadır.

Birtakım araştırmalar sonucunda, müzikten uzaklaşan kişilerin saygı ve hoşgöründen de uzaklaştığı görülmektedir.

Osmanlı Devleti' nin gerileme ve çökme yılları incelendiğinde, toplumun gelişmesine set vuran, isyan ve ayaklanma gibi yollarla gelişmelere direnenlerin, dini sebepler ileri sürdükleri ve toplumun ihtiyaç duyduğu değişim ve gelişimleri engellemeye çalıştıkları görülmüştür. Örneğin, 17. asırdan sonra gerileme dönemine giren Osmanlı Devleti'nin yenilikçi padişahı Genç Osman öldürülmüş, Birgivi Mehmet Efendi'nin ve Kadızade Mehmet'in oluşturduğu Kadızadeler adlı topluluğun, Türk tarihinin ilk gerici hareketi olarak kabul edildiği görülmektedir. Bu topluluğun müzikle alakalı yasakları ise, Semra Güzel'in "Dönüşüm" belgeselinde, "Bu mücadele sadece fikri olarak kalmadı ne yazık ki. Pratiğe intikal etti. Camilerin minareleri, birden fazla minarelerin yıkılması söz konusu oldu, yıkmayı düşünmek söz konusu oldu. Cami musikisine karşı geldiler, güzel sesli Kur'an okuyan hafızları yasaklamaya kalktılar, onları dövmeye kalktılar, dövdüler. Mevrit okunmasını yasakladılar, ilahilerin okunmasını yasakladılar ve daha pek çok şey yaptılar ve bu sürecin sonunda İstanbul'da toplumsal kavgalar başladı" biçiminde anlatılmıştır (Güzel,2000, s. 1).

Selçuklular Döneminden (1071–1075–1299) itibaren Türk eğitim sistemi incelendiğinde eğitimde daha çok dini olguların ağırlığı görülmektedir. Dolayısıyla bu dönemde verilen müzik eğitimi de dini kurallar çerçevesinde yürütülmekteydi. Müzik eğitimi dinsel kuralların yanı sıra örf adet ve göreneklere göre şekillenmekte ve bu kapsamda eğitim verilmekte idi. Bu dönemde geleneksel müzik eğitiminin yanı sıra kişilere mesleki anlamda da özel müzik eğitimleri verilmekteydi. Genel müzik eğitiminden kasıt, küçük yaşlardan itibaren öğrencilerin eğitim hayatları boyunca aldıkları müzik eğitimi, literatürde "özengen eğitim" olarak geçen müzik eğitimi ise daha çok saray eşrafına verilen müzik eğitimi, mesleki eğitim ise tekke ve bazı medreselerde verilen müzik eğitimlerini kapsamakta idi. Osmanlı Devleti zamanında ise son dönemlere kadar müzik eğitimleri tamamen insan odaklı olarak verilmiştir. Osmanlı döneminde model müzik eğitimlerinin verilmeye başladığı dönemler ise Osmanlı'nın son dönemlerine denk gelmektedir. Bu süreçte geleneksel ve modern olmak üzere iki tür eğitim sistemi görülmektedir. Osmanlı'nın kuruluşundan itibaren hakim olan ve dinsel esaslara dayalı olan geleneksel müzik eğitiminde temel unsurlar; dini kurallara uygun, dolaylı ve geleneksel müziği ön plana çıkarırken; son dönemdeki müzik eğitim sisteminde ise laik unsurları baz alan, dolaysız ve modern müzik eğitimi ön plana çıkmaktadır. Bahse konu olan eğitim sistemlerinin her ikisinde de daha önce ifade edilen; genel, özengen ve mesleki müzik

eğitimleri yer almaktadır. Genel müzik eğitimi adından da anlaşılacağı üzere sübyan okullarından başlayarak eğitim sistemi içerisinde standart olarak sunulan bir müzik eğitimidir. Özengen müzik eğitiminden ise belirli kuruluşlara özgü verilen eğitimler kastedilmektedir. Mesleki müzik eğitiminin en karakteristik olanı ise Mehteran okulları olup Darül huffaz ve darülkurra adı verilen yerlerde bu eğitimler verilmektedir. Son dönem yaygınlaşmaya başlayan modern müzik eğitimleri ise ağırlıklı olarak rüştiyelerde, ilkokullarda; özengen müzik eğitimi olarak adlandırılan eğitim, müzik kurslarında ya da özel olarak verilen müzik eğitimlerinde; mesleki müzik eğitiminin karşılığı ise Mızıkai-Hümayun gibi müzik mesleğinde yer alan kişilerin eğitimleri için kullanılmaktadır (Say, 1994).

Osmanlı döneminde 1913 yılına gelindiğinde eğitim alanında “Geçici İlköğretim Kanunu” adı verilen bir kanun çıkarılarak ilköğretim zorunlu hale getirilerek ücretsiz eğitim vermeye başlanmıştır. Bu eğitim sistemine göre ikişer yıldan 3 devreli toplam 6 yıllık bir eğitim sistemi oluşturulmuştur. İlk eğitim sistemleri arasında yer alan eğitim sisteminde resim, musiki, beden eğitimi, ziraat, biçki-dikiş gibi dersler verilmiştir (Sezgin, Aslan ve Küçükler, 1999). Günümüzde ise Türkiye’de temel eğitim sisteminin dersleri arasında yer alan müzik dersi İlk 8 yıllık eğitimde zorunlu lise dönemi olarak ifade edilen 9 sınıftan başlayıp 12 sınıfa kadar süren süreçte ise seçmeli olarak verilmektedir. Müzik dersine hali hazırdaki eğitim sisteminde haftalık bazda bir ders saati ayrılmaktadır. Müzik dersinin bugün bilinen anlamdaki işleniş şekli Cumhuriyetin ilanı ile birlikte başlamıştır. Öncesinde Osmanlı döneminde müzik eğitime dair bazı uygulamalar yapılsa da bunların etkinliğinin fazla olmadığı değerlendirilmektedir. Osmanlı Devleti’nin son dönemlerinde bilhassa batılılaşma hareketi çerçevesinde batılı sisteme uygun eğitim veren okullar açılmaya başlanmıştır. 1800’lü yılların ortalarından itibaren okullarda müzik dersleri de okutulmaya başlanmıştır. O dönemki adıyla müzik derslerine “Musiki ve Gına” dersleri adı verilmektedir. Ancak bu dönemdeki temel sorun müzik eğitimi verecek yetkinlikteki öğretmenlerin yetiştirilememesi olmuştur. Bu sebeple söz konusu müzik eğitimi Osmanlı döneminde verimli bir uygulama alanı bulamamıştır.

Cumhuriyetin kurulması ile birlikte Türkiye’de genel eğitim içerisinde müzik eğitimi de düzenli olarak yer bulmuştur. Müzik eğitiminin ilkokullarda yaygın olarak vermeye başlandığı tarihler 1940’lı yıllara kadar uzanmaktadır. Sonraki yıllarda müzik dersi, ortaöğretim müfredatına da alınarak zorunlu dersler arasına konulmuştur. Ortaöğretim

seviyesinde müzik eēitiminin verilmeye başlandığı tarih 1952 yılıdır. Bu tarihten 1978 yılına kadar müzik eēitimi zorunlu olarak okutulurken 1978 yılından itibaren seçmeli dersler arasında alınmıştır (Treyin, 1997). Günümüzde okullarda verilen müzik dersi müfredatları, Milli Eēitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanmaktadır. Geçmişten günümüze çeşitli yıllarda güncellenerek gelen Müzik zel İhtisas Komisyonunca hazırlanan müzik dersi programları ve bu eēitim programına baēlı olarak uygulanacak olan lçme deēerlendirme esasları belirlenmektedir. Müzik dersi eēitimi kapsamında belirlenmiş olan bu program ve uygulamaları müzik dersi ēretmenleri tarafından kullanabileceēi gibi kendi uygulama metotlarını da geliştirebilmektedirler. Müzik dersinde uygulanacak ēretim metotları ve programlarının hazırlanması aşamasında bazı hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir. Müzik zel İhtisas Komisyonu tarafından söz konusu programlar hazırlanırken dikkat edilmesi gereken unsurlar ařaēıda sıralanmıştır:

- Müzik dersinde uygulanacak eēitim metotları tamamen ērenci merkezli olmalıdır
- Ders süresince ērencinin aktif katılım gsterebileceēi bir ortam saēlanmalıdır
- Derslerde verilecek olan bilgilerin günlük yaşamda kullanılabilir özelliklerde olmasına zen gösterilmelidir
- Ders uygulamaları ve metotları; ērencilerin sahip oldukları kişisel kabiliyetleri aēığa çıkarmalarına yardımcı olacak şekilde dizayn edilmelidir.
- Derslerde verilen teorik bilgilerin pratik uygulamalarını yapılması gerekmektedir
- ērencilere verilen müzik eēitiminin ērenciler tarafından işselleştirilmesi iēin dersin yaşatılarak işlenmesi gerekmektedir.
- Genel müzik eēitiminde verilen bilgiler aēırlıklı olarak yapılan uygulamalar ile verilmelidir.
- Müzik eēitimi ezberletilen kavramlar ya da teorilerden ibaret deēildir. Mziēin tüm yönleriyle ērencilere hissettirilmesi ve yaşatılması gerekmektedir.
- Müzik ēretiminde nota ērenilmesi temel amaēlar arasında olmayıp, bir araē olarak görülmelidir (M.E.B. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 2007).

Erman (2000) tarafından yapılan çalışmada Suzuki metodu kullanılarak keman eēitimi verilmesi konusunda yapılan araştırmanın sonuēlarına göre, okullarda verilen eēitimin,

öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önüne almadan kurgulandığı ortaya konulmuştur. Ancak Suzuki metodunda her öğrencinin farklı özellikleri ve bireysel yeteneklerinin olması sebebiyle verilecek eğitimin de buna uygun tasarlanması gerektiği ifade edilmektedir. Halihazırdaki eğitim sisteminde öğrencilere bazı zorunlu materyallerin ezberletilmesi, öğretilmesi şeklinde bir eğitim sistemi benimsenmiştir. Aşırı bilgi yüklemesi altında kimi öğrencilerin bilgi akış hızına yetişemediği ve bu sebeple cesaretlerinin ve özgüvenlerinin kırıldığı tespit edilmiştir (Erman, 2000).

Dolayısıyla müfredattaki müzik eğitim sisteminin bazı yetersizliklerinin olduğunu söylemek mümkündür. Bu konuda literatürde yapılan ve benzeri sonuçlara ulaşan çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Halihazırdaki müzik eğitiminde uygulanan metotların bireysellikten uzak ve verimlilik düzeyinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak müzik öğrenimi sırasında kullanılan ders materyallerinin de öğrenme kolaylığı sağlamaktan uzak olduğu, öğrencilerin derslerden soğumalarına ve öğrenmeyi engelleyici durumların oluşmasına sebep olduğu belirtilmiştir. Literatürde bu görüşleri ileri süren çalışmalardan biri de Tufan (1992) tarafından yapılan çalışmadır. Bu çalışmada “müzikte erken eğitimin önemi ve koşulları” adlı bir çalışma yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Türkiye’de mevcut müzik eğitime yönelik eleştirilerin yanı sıra birtakım öneriler de getirilmiştir. Bunlardan en fazla öne çıkanı müzik dersine ilişkin programların temel hedefinin uygar ve müzik kültürüne sahip insanlar yetiştirmek, öğrencilerin sahip oldukları farklı müzikal yeteneklerin açığa çıkarılmasını sağlayabilecek bir eğitim sisteminin uygulanmasını sağlamaktır. Dolayısıyla bu çalışmada da öğrencilerin yeteneklerinin keşfedilmesi konusu üzerinde özenle durulmuş ve bu konuda eksikler olduğu vurgulanmıştır (Tufan, 1992).

Tufan (1992) tarafından yapılan çalışmada mesleki müzik eğitiminden bahsedilmiştir. Bu çalışmada mesleki müzik eğitiminin sadece öğrenciyi müzikal anlamda yetiştirmekten çok, geleceğe yönelik meslek edindirme yönünün de olması gerektiği belirtilmiştir. Her bireyin farklı kabiliyetlere sahip olması sebebiyle kişilerin sahip oldukları bu niteliklere yönelik bir mesleki eğitim çalışmasının yapılmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Müzik eğitimi esasen kişilere müzik bilinci ve davranışı kazandırılması bunun yanı sıra müziksel bilincin değiştirilmesi ve geliştirilmesini de kapsamaktadır. Bahse konu gelişim süreci kişilerin sahip oldukları müzik bilgi birikimi ve kültürü de göz önüne alınarak, planlı ve sistematik bir yöntemle uygulanmalıdır (Uçan, 1997, s. 14). Bu müzik süreci, kişilerin müzik

kültürleri vb. karakteristik özelliklerinden hareketle, belirlenen müzikal hedeflere ulaşma yolunun kişiden kişiye göre değişebilen farklı yöntemleri içerebileceği ifade edilmektedir. Belirlenen müzikal amaçlara ulaşılabilmesi kişilere özel ve sahip oldukları müziksel yaşantıyla uyumlu planlı ve sistematik bir yol izlenmesi gerekmektedir.

Müzik dersleri üzerine literatürde çok sayıda araştırma yapılmış olup, bu çalışmaların her biri farklı alanlara yönelik konulara odaklanmıştır. Müzik derslerinin özellikle çocukların yeteneklerinin tespit edilebilmesine müsait bir ders olması sebebiyle çok iyi planlanması ve bu yönde tasarlanması gerekmektedir (Saydam R. 2003, s75). Literatürdeki pek çok çalışma gibi Saydam (2003) tarafından yapılan çalışmada da müzik derslerinin öğrencilerin kişisel gelişimleri üzerinde önemli faktörlerden biri olduğu ifade edilmektedir. İyi planlanmış bir müzik eğitimi, çocuklardaki mevcut kabiliyetlerin keşfedilmesini sağlanmasının yanı sıra bunların geliştirilmesi konusunda da önemli bir katkı sunabilmektedir. Müzik dersinin bu gibi özelliklerinin yanı sıra pek çok yabancı dil üzerinde de etkili olduğu yapılan uluslararası araştırmalar da kanıtlanmıştır İsviçre Friborg Üniversitesi'nde Maria Spychiger tarafından yapılan çalışmaya göre okullarında müzik dersleri alan öğrencilerin dil öğrenme yeteneklerinin diğer öğrencilere kıyasla daha üst düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bahse konu olan çalışmada 7-15 yaş grubu çocukların yarısına haftanın her günü fazladan 45 dakika müzik dersi konularak müzik eğitimi verilmiştir. Diğer çocukları ise müzik dersleri müfredatlarında olduğu gibi haftalık bir ya da iki saat şeklinde verilmeye devam edilmiştir. Bu duruma 3 yıl boyunca devam edilmiş ve sonucunda yapılan araştırmada fazladan müzik dersi alan öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla dil eğitimi konusunda ciddi bir pozitif farklılık gösterdikleri görülmüştür (Edwards, 1996).

İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında müzik eğitimi verilmesinin kendine has bir takım zorlukları bulunmaktadır. Çocukların içinde bulundukları yaş grubu sebebiyle ses yapılarına uygun şarkı seçimi ve buna uygun bir eğitim programının hazırlanması gerekmektedir. Dolayısıyla bu yaş grubundaki öğrencilere verilecek müzik eğitiminde sadece gerekli müzik materyallerinin sağlanmış olması yeterli bir öncül değildir. Konu hakkında literatürdeki çok sayıda çalışmada farklı görüşler ileri sürülmüştür. Buna göre öğrencilerin sahip oldukları müzik beğenilerinin ve müzik kültürlerinin, aldıkları müzik derslerine olan yaklaşımları üzerinde etkili olduğu savı ağırlıklı olarak ileri sürülmektedir. Dolayısıyla literatürde öğrencilerin müzik beğenileri, müzik kültürleri ile müzik derslerine

olan yaklaşımları arasındaki ilişkiyi inceleyen farklı çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmada da ortaokul seviyesindeki öğrencilerin müzik beğenileri ile müzik derslerine olan yaklaşımları arasındaki ilişki irdelenmiştir. Literatürdeki bu tarz çalışmaların önemli yanlarından birisi de bu ve benzeri ilişkilerin tespiti sırasında öğrencilerin müzik derslerine ve müzik eğitimine olan yaklaşımlarını olumsuz yönde etkileyebilecek olan değişkenlerin tespit edilerek bunların giderilebilmesine katkı sağlamasıdır.

Günümüzde müzik eğitimi yaygın olarak daha düzenli ve sistematik bir şekilde sunulmaktadır. Dünyada ve Türkiye'de pek çok eğitim müfredatı zorunlu müzik eğitimleri içermektedir. Türkiye'de halihazırda öğrencilerin ilkokul, ortaokul ve lisede müzik derslerini seçmeli ve zorunlu olarak almaları söz konusudur. Buna ek olarak müzik konusunda özel yetenekleri olan öğrencilerin bu maksatla oluşturulmuş sanat merkezlerine yönlendirilmesi ve yeteneklerinin açığa çıkarılıp geliştirilmesi sağlanmaktadır. Genellikle belediyelere bağlı olarak hizmet veren halk eğitim merkezlerinde de vatandaşlara yönelik olarak çeşitli enstrümanların kursları düzenlenmektedir.

2.1.3. Müzik Eğitiminin Unsurları

Müziğin önemi ve tüm canlılar üzerindeki etkileri oldukça geniştir. Müziğin bu etkileri yaratabilmesi için bazı elementlere sahip olması gerekmektedir. Bir müzikte olması gereken altı temel element bulunmaktadır. Bu elementler ritim, melodi, harmoni, ton, doku ve form şeklinde adlandırılmaktadır (Duckworth, 2007). Bu öğeler şu şekilde açıklanabilmektedir (Estrella, 2017, Weehi, 2011, Montage, 2007):

- Ritim müzikteki zaman ögesini oluşturmaktadır. Farklı uzunluktaki notaların, düzenlenerek belirli desenler oluşturmasını sağlamaktadır. Müzikal sesler süresi ve yoğunluğuna göre gruplandırılarak bu desenler oluşturulmaktadır. Yani burada anahtar öge zamandır.
- Melodi, bir dizi notanın çalınması suretiyle oluşturulan bütündür ve genel olarak ritimden ve “pitch”den etkilenmektedir. Çubuk olarak adlandırılan pitch, bir müzik sesinin yüksekliği ya da düşüklüğünü ifade etmektedir. Melodi bu çubukların bir araya gelmesinden oluşan doğrusal bir dizidir.
- Harmoni, akor oluşturmak için aynı anda çalınan iki ya da fazla notadan oluşmaktadır. Yani melodi çubukların yatay dizilimi, harmoni de dikey dizilimi şeklindedir.

□ Ton rengi olarak da bilinen ton ya da tını, bir enstrüman ya da sesi diğerlerinden ayıran ses kalitesini ifade etmektedir. Besteciler tınları, tıpkı bir ressamın tuvali renklendirmek için renkleri yoğun, az ya da parlak kullanması gibi, bestelerini canlandırmak, bestelerine hayat vermek için kullanmaktadır.

□ Doku, müziğin ruhunu oluşturmakta, dinleyene bir şeyler hissettirme görevini üstlenmektedir. Bir kompozisyonda kullanılan katmanların sayısını, türünü ve bu tabakaların nasıl ilişkili olduğunu dokusu göstermektedir.

□ Son olarak form ise; müziğin organize edilme yolu olarak ifade edilebilmektedir.

Bir müzik parçasındaki kısımların bütün hali ve kısımların sırasıdır. Bu elementler birlikte kullanılarak müzik oluşturulmaktadır. Bu kavramlar yalnızca müziği tanımlarken kullanılan elementlerdir. Müzik oluşturulurken bu kavramlar kendiliğinden kullanılmakta, müziğin oluşumda ortaya çıkmaktadır.

Müzik ve sanat, insan gelişiminde önemli bir rol oynamakta ve bilişsel, duygusal ve psikomotor becerilerin gelişimini güçlendirmektedir. Erken yaşta sanat ile zengin deneyimler, bir kişinin yaşamı boyunca daha nitelikli bir insan deneyimi kalitesi sağlamaktadır. Mevcut çalışmalar, öğrenme sürecinin daha kapsamlı bir şekilde anlaşılmasına ve müziğin beyne olan etkisi ile anlama üzerindeki etkisinin anlaşılmasına vesile olmaktadır (Burton ve Taggart, 2011, s. 3). İnsan vücudunun her bir kısmı, merkezi sinir sistemi ve sinirler dahil beyne bağlıdır. Beyin aynı zamanda kan dolaşımını hormon salınmasını da düzenlemektedir. Yani, beyin vücuda yayılmış daha geniş bir sistemin parçasını temsil etmektedir. İnsan beyninin en önemli gelişme periyotları, yaşamın ilk yıllarında ve ergenlik döneminde ortaya çıkar. Pek çok beyin gelişimi erken çocuklukta gerçekleşirken, beyin yaşam boyunca değişmeye devam etmektedir. Ayrıca, pozitif veya negatif erken deneyimler beynin yapısını ve işlevini değiştirebilmektedir. Beyin doğum öncesi dönemde ve yaşam boyunca bağlantı kurmaktadır (Gopnik vd., 1999).

Bazı bağlantıların genetik olarak önceden belirlendiği bulunsa da diğer bağlantılar çevre üzerindeki etkilerden kaynaklanmaktadır (Flohr ve Hodges, 2006). Yaşamın ilk on yılında bir çocuk tipik olarak yetişkinlerin iki katı kadar sinir aktivitesi ve bağlantıya sahiptir. Beyin dokularının ve bellek saklama bölgelerinin, stimülasyon ve kullanım sonucunda morfolojide işlevsel güç ve değişim kazandığına dair açık kanıtlar bulunmaktadır (Johnson, 2005).

Bu kanıtlardan büyük bir çoğunluğu da stimüle edici olarak müziği kullanmaktadır. Yapılan birçok çalışma, müzik dinleme ve enstrüman çalmanın, ses-motor efektleri, aktif odaklanma ve motivasyon üzerinde önemli etkileri olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca müzik ve şarkı söylemenin kullanıldığı birçok deneyde, hareket etmenin ve bedensel gelişimin, odaklanma ve eğlenceli öğrenmenin daha etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Özellikle erken çocukluk döneminde müzik ile yakın ilişkide olan bireylerin, ilerleyen hayatlarında daha gelişmiş oldukları ve daha etkili öğrenme sürecine girebildikleri uzun süren çalışmalarla ortaya koyulmuştur (Burton ve Taggart, 2011, s. 4-39).

Eğitim, daha öncede bahsedildiği gibi toplumları ve bireyleri yetkinleştirme, geliştirme, değiştirme, yönlendirme ve biçimlendirmede oldukça etkili bir süreçtir. Modern eğitim, teknik, sanat ve bilim şeklinde ifade edilen 3 temel konu etrafında belli bir felsefi bütünleşme ile düzenlenerek gerçekleştirilmektedir. Müzik eğitimi ise bu 3 temel konudan ziyade, işitsel ve sessel özellik taşıyan bir sanat eğitimidir ve “güzel sanatlar eğitimi” alt dallarından birisidir (Uçan, 2005, s. 14).

Müzik eğitimi, özünde, bir müziksel davranışı, değiştirme ya da geliştirme süreci olarak ifade edilmektedir. Bu süreç, eğitim alan öğrenci, genç ya da çocuğun bireysel müzik hayatını esas almaktadır ve eğitim sürecinde belli hedeflere ulaşmak için yöntemli, düzenli ve planlı bir yol ile devam edilmektedir. Müzik eğitimi alan bir birey, aldığı eğitim sayesinde etrafı ile daha verimli, daha etkili, daha düzenli ve daha sağlıklı bir etkileşim ve iletişim kurmaktadır (Uçan, 2005, s. 14).

Bu bilgiler doğrultusunda müzik eğitimi; kişilerin kendi hayatları aracılığıyla belli amaçlar güderek, müzikal davranışlar edinme, bu davranışlarını değiştirme ve geliştirme süreci olarak tanımlanabilmektedir. Müzik eğitimi ile kişinin değişen davranışları hem toplumu hem de toplumdaki diğer kişileri etkilemektedir (Say, 2009, s. 360-361).

Müzik eğitimi kendi içerisinde bölümlere, bu bölümler de kendi içinde alt dallara ayrılmaktadır. Bu ayrım, eğitimde izlenen teknik ve yöntem, kullanılan materyaller ve içerikleri bakımından birbirinden farklılıklar ile yapılmaktadır. Eğitimin nasıl, kimlere ve hangi amaç doğrultusunda verileceği de bu ayrımında rol oynamaktadır. Genel olarak müzik eğitimi şu üç alana ayrılmaktadır: Okullarda temel eğitim kapsamında verilen genel müzik eğitimi, gönüllü bireyler için kurulmuş olan kurumlarda özel imkanlar ile verilen amatör ya da özengen müzik eğitimi ve müziği meslek edinen bireyler için verilen profesyonel

müzik eğitimi. Müzik eğitimi genel, amatör ya da profesyonel olsun, fark etmeksizin tek bir ortak amaca hizmet etmektedir. Bu amaç, bireysel ve toplumsal olarak yaşanan ve insan olgusunu tamamladığı düşünülen “müzik” unsurunun bilinçli, duyarlı, bilgili bir yaklaşım izlenerek yeni nesillere aktarılmasıdır. Bunun yapılması için temel okullarda verilen genel müzik eğitimi ile başlanmakta, daha sonra isteyen bireylere sırf tatmin ve müziksel katılım için amatör (özengen) müzik eğitimi verilmekte ve müziği meslek olarak seçecek bireyler için ise, profesyonel müzik eğitimi imkanları sağlanmaktadır. Bunlardan genel eğitim zorunlu iken, özengen ve profesyonel eğitim zorunlu değildir. Ancak özengen ve profesyonel eğitime katılan bireyler oldukça çoktur ve bu bireyler toplumun “müzikal gövdesini” oluşturmaktadır. Bu müzikal gövdeden profesyonel müzik eğitimine devam edenler müzik teknoloğu, müzik öğretmenliği, müzik bilimcilik, müzik sanatçılığı eğitimi, yorumculuk ve bestecilik gibi eğitimler ile alanlarında uzmanlaşmaktadır (Say, 2009, s. 361).

Müzik eğitiminde genel, özengen ve profesyonel eğitim seviyeleri birbirini tamamlayan parçalar olarak değerlendirilebilir. Genel olarak müzik eğitimi davranışları değiştirme ve geliştirme amacı taşımaktadır ve her seviyede davranış gelişimi doğrultusunda kapsadıkları şu şekildedir (Say, 2009, s. 361):

- ☐ Müzikten faydalanma
- ☐ Etkileşim ve iletişimde bulunma
- ☐ Kişilik kazandırma ve müziksel duyarlılığı artırma

2.1.4. Müzik Eğitiminin Sebepleri

Günümüzde önde gelen bilim insanları ve eğitimcileri çocukların eğitiminde müziğin önemi üzerinde önemle durmaktadır. Bu durum günümüze özel bir durum değildir. Müzik eğitiminin önemi ve gerekliliği çok eski tarihlerden beri bilinmektedir. Müzik eğitiminin tarihçesine bakıldığında, Platon ve Sokrates’e yani milattan önce 400’lül yıllara kadar gittiği görülmektedir. Daha yakın tarihlere bakıldığında 1800’lül yıllar ile birlikte devlet okul sistemi başlamış ve sistemin başlamasından bugüne müzik eğitiminin müfredatlarda yer aldığı gözlemlenmiştir (Orford, 2013). Müzik eğitiminin çok eski tarihlerden beri önemli olmasının ve zaman içerisinde gelişerek şimdiki haline gelmesinin sebepleri 4 ana başlıkta toplanabilmektedir (Randles, 2014, s. 4):

1. Kültürel Yükselme: Müzik, kültürün ana öğelerinden birisidir. Gelişim ve kültürel yükselmede de bu yönden oldukça önemlidir. Ülkeler, diğer ülkelerden geri kalmamak, onlar ile her alanda eş değer olmak ve kültürlerini uluslararası alanda duyurmak için müziği kullanmaktadır. Müzik eğitiminin verilme düzeyi ve insanların aldığı eğitim, yaptıkları müziğe doğrudan etki etmekte ve bu nedenle müzik eğitimi, kültürel yükselme için önemli görülmektedir.

2. Bütünleşmiş Toplum ve Göçmenlik: Müzik eğitimi, göçmenlerin yeni ülkeye uyum sağlamasında hem kitlelere hem de çocuklara hitap eden şarkılar ile oldukça faydalı olmaktadır. Ülkeler bu şekilde hem nüfuslarını artırmakta hem de göçmenlere değerlerini aktarabilmektedir.

3. Ticari refah: Okul gruplarının evriminde önemli bir bileşen olan iş dünyası ve endüstrinin refahında müzik eğitimi oldukça önemlidir. Müzik işi ve müzik eğitimi mesleği, ihtiyaçları analiz edebilmekte ve ihtiyaçların nasıl karşılanacağı göstermektedir.

4. Sosyal adalet ve çok kültürlülük: Çok kültürlü eğitim, sosyal adalette oldukça önemlidir ve müzik eğitimi, eğitime kültür katarak çok kültürlü yönünü zenginleştirmektedir.

Bu 4 ana sebep, müzik eğitiminin tarihsel süreçte önem kazanmasını ve altında yatan sebepleri ifade etmektedir. Müzik eğitiminin ana sebepleri, müzik eğitiminin yararları ile de açıklanabilir ve müzik eğitiminin yararları şu şekildedir. (Brown, 2014; Philips, 2006):

- ☐ Motor becerileri geliştirir.
- ☐ Beyni başarı için hazırlar.
- ☐ Üstün çalışma hafızasını teşvik eder .
- ☐ Düşünme becerilerini geliştirir.
- ☐ Öğrencilerin akademik başarısını kolaylaştırır.
- ☐ Sözlü bilginin geri çağırılmasını ve akılda tutulmasını sağlar.
- ☐ Matematik becerisini geliştirir.
- ☐ Okuma dilini güçlendirir.
- ☐ Sınav sonuçlarını iyileştirir.

- ☐ Hayat boyu başarıda rol oynar.
- ☐ Öğrencilerin dikkatini keskinleştirir.
- ☐ Azmi güçlendirir.
- ☐ Öğrencileri yaratıcı olmaya donanımlı hale getirir.
- ☐ Daha iyi çalışma alışkanlıkları kazandırır ve bireyin kendisine olan saygısını artırır.

Özetle, müzik eğitimi empatiyi, kendine saygı ve özgüveni, duygusal esnekliği, dikkati, odaklanmayı ve dil becerileri ile matematiksel becerileri geliştirmektedir. Çocukların IQ'sünü artırdığını gösteren çalışmalarda bulunmaktadır (Schellenberg, 2006).

2.1.5. Müzik Eğitiminde Anlatım

Müzik, elle tutulabilir somut bir nesne değildir ve müzik eğitiminin verilmesi somut olmaması nedeniyle zor olabilmektedir. Müzik eğitiminin kolay verilebilmesi için bazı parametreler bulunmaktadır. Bu parametreler şu şekilde sıralanabilmektedir (World Library of Educationalists Series, 2012, s. 26-38):

- ☐ Kompozisyon: Kompozisyon, ses materyallerini anlamlı bir şekilde birleştirerek bir müzik nesnesi hazırlama eylemidir. Sesler deneyerek ya da bilinçli şekilde kompozisyon haline getirilebilir. Bir besteci, geçmiş tecrübelerden gelen malzemelerin nasıl ses çıkaracağını biliyor olabilir ya da rasgele sıralayabilir. Nasıl kullanılırsa kullanılsın müzik eğitimindeki kompozisyon besteci üretiminin artması için rasgele yapılmamakta, müzikle özel ve doğrudan ilişkilendirilen duyguların seslerle bir araya getirilmesi için önem arz etmektedir. Yani müzik eğitiminde kompozisyon, iç görüyü temsil etmektedir.
- ☐ Literatür çalışmaları: Kompozisyon hazırlamada müzik eğitimi verenlerin yararlanacağı kaynakları ifade etmektedir. Böylece eğitim alan bireylere, içgörüselle kompozisyon somut şekilde anlatılabilmektedir.
- ☐ İşitme: İşitme kelimesi “dinleme” kelimesi ile karıştırılmamalıdır. Müzik eğitiminde “dinleme” değil, “işitme” çok önemlidir. Yani, “müzik kulağı” olarak da adlandırılan özel bir yetenek gerekmektedir. Dinleme eyleminin aksine işitme eylemi, dinlenen kişiye karşı empatiyi de içermektedir ve dinlenen müziğin, eğitim

ile ilgili unsurlarını almayı da sağlayabilmektedir. Yani işitme, duyarlı dinleme olarak da ifade edilebilmektedir.

□ Beceri kazandırma: Müzik eğitiminin önemli parametrelerinden birisidir. Çünkü müziğin amacı, davranış kazandırma ve davranış değişikliği yapma şeklinde ifade edilmektedir. Müzik eğitimi verilen bireylere, işitme ile ilgili, enstrümanlarla ilgili ve nota ile ilgili bilgiler vermek gerekmektedir.

□ Performans: Müzik varlığının iletilmesi olarak ifade edilebilen performans, bireylere müziğin varlığını hissettirebilmelidir ve müzik eğitimi için oldukça önemlidir.

Müzik eğitiminin parametreleri, müzik eğitiminin bileşenleri ile karıştırılmamalıdır. Müzik eğitiminin ya da müziğin bileşenleri, müzik eğitiminin anlatımında ve sunumunda kullanılan öğeleri ve terimleri ifade etmektedir. Ancak parametreler, bir müzik eğitiminin içerdiği, doğrudan öğretilmeyen, elle tutulamayan, ancak bir araya getirildiğinde müzik eğitiminin özünü oluşturan unsurları ifade etmektedir. Parametreler derste somut şekilde öğretilmemekte, ancak müzik eğitiminin ruhunu oluşturmaktadır.

2.2. Beğeni

En genel ifade ile beğeni, güzel olanı çirkinden ayırmaktır. Güzel olarak kabul ettiğimiz durumların ya da olguların beğeni ile ilişkilendirmek arasında doğru bir orantı vardır (Tunalı, 1996, s. 259). Bu durumda ilk olarak beğenilerin neden ve nasıl oluştuğu veya güzelin neden ve neye göre güzel olarak kabul edildiği sorulardır. Bu sorulara verilebilecek en uygun yanıt beğenilerin öznel birer olgu olduğudur.

Her insanın bir beğenisi bir zevki vardır. Bir kişi lale sever, diğer bir kişi gülü veya bir başkası orkideden hoşlanır. Biri klasik Batı müziği sever, bir diğeri alaturka müzikten hoşlanır. Biri Picasso'yu beğenir, biri Leonardo'yu. Biri operadan hoşlanır, bir diğeri enstrümantal müzikten. Biri Debussy'yi sever, bir başkası Beethoven'ı. Örneklerde de görüldüğü gibi her insanın, her kişinin bir beğenisi ve bir zevki vardır; bütün herkesin zevki ve beğenisi kendine has ve meşrudur (Tunalı, 1996, s. 259).

Özellik olarak bakıldığında beğenin ilk özelliği estetik oluşudur. Beğeni bir bilgi olmadığı gibi bir ahlak da değildir. Bunun aksine beğeni sadece estetik bir olgudur.

Beğeninin estetik olması için, bütün olarak sübjektif olması gerekmektedir. Burada estetik bir olgudan bahsederken, sadece haz duyma veya duymama gibi öznel bir duygudan yola çıkılır. İyiye olan beğeni veya iyiden hoşlanma kişisel ilgilere bağlıdır. İyiden akıl aracılığıyla haz alınır. Bazı olay veya nesnelerin, belli bir amaca ulaşmada bir destek oldukları için ve bu destekle haz duydukları veya fayda sağlıkları için iyi denir. Bazı durumları da kendisiyle alakalı olarak haz duyulduğu için, kendiliğinden iyi denir. Bu iki durumda da amaç, aklın ilgisi, sonuç olarak da bir eylemin veya objenin olmasından kaynaklanan duyulan haz söz konusudur. Bir şeyi iyi olarak kabul edebilmek için "ne olması lazım gerek" bilmek, yani o kavram hakkında bilgiye sahip olmak gerekir. Fakat bir şeye güzel kabul edebilmek için, böyle bir bilgiye ihtiyaç yoktur (Tunalı, 1996, s. 250).

Kendisi ile ilgilendiğinde beğeni ve haz uyandıran, nesnelerin en belirleyici özelliği olan estetiğin, büyülemek, gönül okşamak, iç gıcıklamak, yaşama sevinci uyandırmak gibi hep olumlu hisleri meydana getiren olguların, sanat yapıtlarının en belirleyici özellikleridir.

Müzik beğenisinin oluşmasında müziği anlamamanın, anlamlandırmanın ve bilinçli, eğitilmiş tüketici olmanın önemi vurgulanır. Örneğin; Zenker'in "Understanding Music Cross-Culturally: A Philosophical Examination" başlıklı doktora tezinde bilinçli bir müzik dinleyicisi elde etmek için müzik eğitiminin önemli bir göreve sahip olduğunu vurgular. Çünkü okullardaki öğrenciler müziği sadece beğenip beğenmediklerini ifade etmek yerine, müzikle ilgili bilgili seçimler ve muhakemeler yapabilmeli, duydukları müziği anlayabilmelidirler. Öğrenciler aynı zamanda radyo dinleyen, konserlere giden ve cd alan müzik tüketicileridir. Yani onlar gelecekteki müzik tüketiminin şeklini verecek kişilerdir. Bu sebeple sanatta, müzikte yaptıkları tercihlerle, dünyayı etkileyecek seçimler yapacaklardır. Bundan dolayı müzik hakkında bir anlayışa sahip olmak zorundadırlar. Bu sebeple öğrencilere dinlemeyi seçtikleri müzik tarzı hakkında en iyi kararı vermelerini sağlayabilecek bir müzik eğitimi verilmelidir.

2.2.1. Sosyal Çevre, Beğeni ve Eğitim İlişkisi

Bireylerin yaşadıkları sosyal çevre genel olarak benzer ekonomik güce sahip kişilerin yaşadığı mekanlardan teşkil olmaktadır. Bu sebeple söz konusu sosyal çevre insanların pek çok kişisel özelliğinin şekillenmesinde önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim literatürdeki bazı çalışmalarda benzer sosyal çevrede yetişen bireylerin sahip

oldukları kültür ve beğenilerinde benzerlikler taşıdığı ifade edilmektedir (Sağır ve İmık, 2008, s. 275). Bireylerin sosyal çevreleri sadece ekonomik güçle sınırlı değildir. Sahip oldukları meslek, eğitim durumları ve diğer tüm sosyal ilişkileri sosyal çevreleriyle ilişki içindedir. Başka bir deyişle kişilerin yaşam standartları ve şartları, sosyal çevreleriyle, davranış biçimleriyle ve kişisel beğenileri ile ilişki içerisindedir. Bu noktadan hareketle bireylerin beğenilerinin ölçülmesi konusunda söz konusu kişilere ait sosyo ekonomik veriler önemli bir belirteçtir.

Kişilerin beğenilerinde olduğu gibi müzik zevkleri konusu da yukarıda sayılan unsurlarla ilişki içerisindedir. Ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde kişisel beğeni düzeyi ve sosyal yapı arasındaki ilişkinin çok kuvvetli olduğuna dair pek çok çalışma bulunmaktadır Nitekim Russell tarafından yapılan çalışmada sosyal çevredeki farklılaşmanın müzik zevk ve tercihlerindeki farklılaşmaya yol açtığı belirlenmiştir. Bazı müzik türlerini başarıyla uygulayan bazı müzisyenlerin yetiştikleri sosyal çevreler de incelendiğinde konu hakkındaki görüşlerin doğruluğu ortaya konulmaktadır. Bireyler arası ya da gruplar arası müzik beğenilerinin benzeşmesi sosyal bağları kuvvetlendirirken; farklı müzik tercihlerinin sosyal bağların daha zayıf olmasına sebep olduğunu ileri süren araştırmalar da mevcuttur (Russell, 1997). Konu hakkında daha somut bazı çalışmalarda bulunmaktadır Örneğin bireylerin eğitim seviyesinin yükseldikçe ya da üst gelir grubundaki kişilerin ağırlıklı olarak klasik müzik ve Opera tarzı müziklerden hoşlanma oranlarının daha yüksek olduğu eğitim seviyesinin düşük, daha alt ekonomik gruplara mensup kişilerin ise ağırlıklı olarak sert ya da dini içerikli müziklerden hoşlandıkları ifade edilmektedir (Rentfrow ve Gosling, 2007, s. 308).

Bir toplumdaki genel müzik beğenisinin, toplumun yaşayışı hakkında önemli bilgiler verdiği konusunda bazı çalışmalar yapılmıştır. Bireylerin içinde yaşadıkları sosyal çevreler, eğitim düzeyleri, entellektüel durumları ekonomik güçleri gibi pek çok faktör bireylerin beğenilerinin ve özelde ise müzik beğenilerinin oluşmasında etkin faktörlerdir. Benzer müzik türlerinin popüler olduğu toplumsal gruplar incelendiğinde bu gruplar arasında önemli sosyo-ekonomik benzerlikler olduğu görülmektedir. Nitekim Oransay (1988) tarafından yapılan çalışmada, bir ülkenin hakim müzik şekillerine bakılarak o ülkedeki insanların genel eğilimleri ve yaşayışlarına dair önemli ipuçları elde edilebileceği ifade edilmiştir. Bu noktadan hareketle toplumlar ve bireyler, kendilerine verilecek müzik eğitimi aracılığıyla eğitilebilmektedir (Oransay, 1988, s. 18).

Müziğin birey ve toplumla arasında mevcut olan bağ, esasen hemen hemen her alanda kendini göstermektedir. Bireylerin yaşadıkları bölgeler, geleneksel özellikler, tarih, eğitim, sosyal çevre gibi unsurlar birey ve müzik ilişkisini sürekli olarak şekillendirmektedir. Farklı kültürlerin etkisinde kalan bölgelerdeki müzik çeşitliliği de bunun önemli göstergelerindendir. Dolayısıyla çevresel unsurların farklılaşması kişi ve toplumların müzik beğenilerinin de çeşitlenmesine yol açmaktadır (Çevik, Cafoğlu ve Sağer, 2002, s. 471).

Müziğin sosyal çevre ile ilişkisi bundan da öte bir sosyal statü belirtisi olma durumu esasen tarihsel süreç içerisinde çok öncelere dayanmaktadır. İnsanların ya da toplumların beğenileri ile bunların ait oldukları sosyal statüler arasında bir ilişki olduğu önceden beri kabul edilen bir olgudur. Ancak nitelikli müzik eğitiminin yaygınlaşması ve tüm halk kitlelerine ulaştırılması amacı ne kadar gerçekleşirse, sosyal çevreler arası müzik beğenisi geçişkenliği de o ölçüde artacaktır (Sağar ve İmik, 2008, s. 275–290). Bireylerin ve toplumların içinde bulundukları çevresel koşullar, başka bir deyişle yaşam standartları değişmeye başladığında kişi ve toplumların beğenileri de zaman içerisinde değişmektedir. Bahse konu çevresel değişiklikler ve buna bağlı olarak beğeni durumlarındaki değişiklikler literatürdeki bazı çalışmalarda hiyerarşik değişiklikler olarak ele alınmaktadır.

Bireylerin sahip olduğu yetenekler, nitelikli bir eğitimle birleşirse bu durumda en yüksek verimlilik elde edilmektedir. Başka bir deyişle yetenekli insanların verimliliğinin artırılması bilmesi için o kişilere uygun kaliteli bir eğitim sunulması gerekmektedir. Bourdieu performans ve eğitsel sermaye ilişkisinin, eğitim sistemiyle kültürel sermaye içinde korunduğunu söyler. Farklı toplumsal tabakalardaki insanlar farklı sermaye türlerine sahiplerdir. Sahip olunan bu sermaye türleri ve içinde bulunulan tabakanın eylemleri kendi içlerinde eş zamanlı hareket eder. Popüler, elit, orta karar zevkler ile bağlantılı oldukları toplumsal sınıflar arasında hiyerarşik bir ayrım kurulabilir (Sam, 2007, s. 78–79). Bourdieuya göre üst sınıf (özgürlük ve lüks hazzı) ve işçi sınıfı (popüler estetik) olarak iki tür beğeni vardır. Bourdieu, bu estetik biçimleri, Kant'ın estetik teorisi bağlamında, toplumdaki ekonomik ve kültürel hâkimiyet özelliği taşıyan öğelerle karşılaştırarak inceler ve Kant'ın soyut olan estetik anlayışını eleştirir. Bourdieu, üst sınıfların sanat için sanat felsefesiyle örtüşen özgürlük ve lüks hazzı ile ilgili beğenilerini, işlev ve içeriğin üzerine yerleştirir. Bu sınıfların beğenileri, sınıflar arası ayrımında baş aktörlerden olan ekonomik yeterlilikle bağlantılı olarak sıradan ve gündelik olandan ayrıştırılır. Beğeniler estetik

anlamlarla yüceltilip, farklılaştırılmaya çalışılır. Maddi zorunluluklarla korunan bu ayrım sürdükçe, lüks hazzı, işlevi biçimsele, gündeliği estetiğe ve maddiliği semboliğe dönüştürmeyi sürdürür. Bu bakış, hâkim sınıflara özgü görülmeye ve toplum içinde kabul edilmeye devam eder. Bunun tam tersinde olan, işçi sınıfının ürettiği popüler beğeniler, bir zorunluluğun beğenisi olarak karşımıza çıkar. Ekonomik zorluk yaşayan işçi sınıfı, sanatı ve beğenilerini gerçeklikle bağdaştırır. Üst sınıfın rahat koşullardaki yaşam ortamıyla, işçi sınıfının ekonomik yönden sıkıntılı yaşamının karşı karşıya geldiği beğeni çatışmaları, bir anlamda kültürel ve sembolik sermaye üzerindeki çatışmalardır (Turner, 1991, s. 515–517). Bourdieu, sınıfların estetik beğenilerinin, sadece sanatta değil, giyim, yeme alışkanlıkları, yaşam şekillerinde de etkiler ürettiğini söyler

Sınıfların arasındaki estetik beğeniler farkı, sınıflandırmaların derinleşmesine de olanak verir. İtibar kazanmak isteyen kişiler, ne yedikleri, ne giydikleri, ne dinledikleriyle kendi sınıfsal yapısını ortaya koymaya çalışır ve kültürel tercihleriyle toplumsal ayrılmışmayı meşru kılarlar.

2.2.2. Müziksel Beğeni

Müzikte estetik kavramını ilk kez Filozof James Mursell ortaya atmıştır. “Human Values in Music Education” adlı eserinde Mursell, müzikteki estetik kavramını şöyle açıklamaktadır: “Müzik ne resim boyar, ne hikâye anlatır, ne de düşüncelerini rahatça ifade edebilen kavramlar sistemine sahiptir. O bizim için güneşin batısını boyamaz, yasak askı yeniden hikaye etmez. Müzik duygusal özünü kendi tonundan alır. Bu psikolojik bir gerçektir. Bundan dolayı tüm sanatlar içinde müzik, en saf ve en duygusal olanıdır (İftar ve diğerleri, 2003, s. 170).

Doğduğu çevrede müzikle etkileşim içinde olan insan, bazı müziksel davranışlar kazanır: Dinleme, oynama, tempo tutma, benzetme, mırıldanma, tıngırdatma, ıslık çalma, söyleme, beğenme, eleştirme, çalma, yaratma gibi. Bu davranışların temelinde “müzikle anlaşıma” vardır. Müzik insana kendini tanıma, kendini gerçekleştirme, kendini anlatma olanağı verir.

İnsan ve müzik ilişkilerinde çeşitlenen etkiler kuskusuz ki bireyin içinde yaşadığı doğal, toplumsal, kültürel koşullar ve olanaklarla sınırlıdır. Bu koşul ve olanakların niteliği, toplumun ve müziksel çevrenin gelişkinlik düzeyine bağlıdır (Say, 2001, s. 19).

İlk insanlardan günümüze kadar bütün uygarlıklarda, erdemin, bilgeliğin ve zarafetin kaynağı sayılan müzik, insanların sevinç, hüznün, mutluluk, vb. duygularını ifade etmesinde de önemli bir araç olmuştur. Müziksel beğeni, kişiler ve toplumlar arasında farklılıklar göstermiş ve bu sayede farklı türler ve biçimler ortaya çıkmıştır. Müziksel beğenin oluşmasında kişinin sosyal statüsü ve içerisinde yaşadığı toplumun kültürel yapısının önemi büyüktür (İmİK, 2007, s.1).

Yaşanılan bölge ve ilgili folklorik özellikler, eğitsel faktörler, sosyal çevre, medya ve müzik teknolojisi ile olan etkileşimler sonucu kişinin yaşamına katılan çeşitli müzikler, besteciler, yorumcular zaman içinde onun duygu, düşünce, beğeni ve beceri birikimlerini etkilemekte ve müziksel gereksinimlerini karşılamaktadır. Böylece, müzik insan yaşamında anlamlı bir şekilde işlevsellik kazanmaktadır (BİROL, 2003, s.2).

Değişen zamanla birlikte, günlük yaşam daha bir karmaşık duruma gelmekte, dolayısıyla insanların yaşama biçimleri, duygu dünyaları, buna bağlı olarak ise müzik beğenileri de değişmektedir. Bu değişme olumlu yönde olabileceği gibi olumsuz da olabilmektedir (AYDOĞAN, 1988, s.512).

Müziksel beğeni ve toplumsal sınıflar arasındaki ilişkiye dair antropolog ve sosyolog Pierre Bourdieu (1984) beğenin sınıfsal ayrımlarını ele aldığı çalışmasında müzik beğenilerinde sınıfsal kimliğin önemli bir rolü olduğunu vurgular (GEDİK, 2007, s.7).

İskoçya'da yapılan bir araştırmaya göre, insanların müzik beğenileriyle kişilikler arasında sıkı bağlar olduğu vurgulanmıştır. Örneğin klasik müzik ve caz severler yaratıcı, pop dinleyicileri ise sıkı çalışan insanlar ve ön yargıların aksine heavy metal dinleyicileri kibar, yaratıcı ve kendileriyle barışık kimseler olarak belirtilmiştir. İnsanların kişilikleriyle müzik tercihleri arasında bağları araştıran İskoçya'nın Heriot-Watt Üniversitesi'nden Profesör Adrian North, "İnsanlar genellikle kendi kimliklerini müzik zevkleri yoluyla tanımlarlar. Kişiliğin aynı zamanda müziksel tercihle bağlantılı olması şaşırtıcı değildir. İnsanın içinde yaşadığı müziksel çevresi, insanla birlikte sürekli değişim halindedir. Birey, içinde doğup büyüdüğü bu çevrede çeşitli müzik türleriyle etkileşim içindedir (ÖZ, 2001, s. 105).

Bir toplumun müzik yaşantısı toplumsal, kültürel, eğitsel ve ekonomik koşullardan etkilenir. Teknolojik gelişim; toplumsal yasayış koşullarını etkilemektedir. Dünyadaki ekonomik, teknolojik ve sosyolojik gelişmelerden Türkiye de etkilenmiştir. Bütün bu

gelişmeler ışığında müzikte nasibini alarak değişik türlerle karşımıza çıkmıştır (Biol, 2003, s. 2).

Müzik beğenisiyle ilgili tüm bu açıklamaların yanında teknolojiden bahsetmeden geçmek elbette düşünülemez. Günümüzde radyo, televizyon, müzik setleri, cd' ler ve bilgisayarlar sayesinde her devrin müziğini, en iyi yorumculardan dinleyebilir, izleyebilir duruma geldiği göz ardı edilmemelidir. Bundan daha da önemli olan ise; sevilen, beğenilen bir parçayı tekrar tekrar dinleyebilme olanağına da sahip olunmasıdır. Gelişen teknolojiye paralel olarak insanların yaşam biçimleri de değişmektedir. İnsanlar bulundukları çağın getirdiği davranışlarla çağdaş olunacağının bilincindedirler. Bu bilince modern eğitim ve onun getirdiği kültürlenme olgusu ile varılacağı iyi bilinmektedir. Kültürel gelişmede sanatın insanlar üzerindeki etkisi ve olumlu katkısı ile yeni ürünler ortaya konacaktır (İlik, 1994, s. 65). Sanatçılar ise bulundukları toplumların değer yargılarını kendilerine malzeme olarak seçerler ve yeni eserler oluşturmada bunlardan yararlanırlar. Müzikte de her gün yeni eserler üretilmekte ve bu eserler usta seslendiriciler aracılığı ile tekrar insanlara, onların beğenilerine sunulmaktadır. Teknoloji geliştikçe de daha çok eser, daha çok insana, daha çok çabuk ulaşmakta, daha sık duyularak güncelliğini korumakta ve böylece onların beğenilerine sunulmuş olmaktadır (İlik, 1994, s. 66).

İnsanların birbirinden çok farklı müzik zevkleri vardır. Bu farkların oluşmasına etki eden çeşitli faktörler bulunur. Bu faktörleri ve onlara tesir eden çevresel, kültürel ve ekonomik etkenleri belirleyebilmek için birçok test ortamı oluşturulmuştur. Bu testlere katılan kişilerin farklı müzik türlerine, şarkılara olan karşılıkları değişkenlik göstermiştir. Bu da müzik zevki diye bir kavramın tanımının yapılmasını neredeyse imkansız kılmıştır. Karşıcı da “Müzik Beğenisinde Kültürel Etkenler: Bir fMRI Çalışması” başlığı ile yazmış olduğu doktora tezinde bu sıkıntıdan bahsetmektedir. Çalışmaya katılanların müzik zevkini etkileyen kıstasların; müzik dinlenen ortam, ses veya ezgi güzelliği, orkestra, müzik kaydının kalitesi, şarkı sözleri, müziğin insanın zihninde canlandırdıkları, eğitim ve aile gibi oldukça çeşitli olması bu düşünceyi destekler.

Bourdieu, *Distinction*’ da müzik zevklerinin toplumsal statü ile nasıl şekillendiğine dikkat çeker. Ulaştığı sonuç ise müzik zevkinin, sınıfsal kimlik kavramının yansıması olduğu yönündedir. Bourdieu katılımcıların öğrenim seviyeleriyle ilişkili olarak Fransız kültürel sınıflaşmasını incelemiştir. Bunu yaparken müzik beğenisinin sınıfsal konumla alakasını ölçebilmek için Johann Sebastian Bach’ın “İyi Düzenlenmiş Klavye”, George Gershwin’in

“Rhapsody in Blue” ve Johann Strauss’un “Mavi Tuna” eserleri kullanmıştır. Bourdieu, üç örnekten çıkardığı sonuca göre sınıfsal kimliğe göre müzik beğenilerini “meşru beğeni”, “popüler beğeni” ve “orta sınıf beğeni” olarak isimlendirir. Çalışma sonucunda müziklerin popülerlik seviyesi ile sınıfsal konumun ilişkili olduğu anlaşılmıştır. Popüler bir müzik olan “Mavi Tuna” işçi sınıfının beğenisini kazanırken, çok popüler sayılamayacak “Rhapsody in Blue” orta sınıfın beğenilerini ve içlerinde en az popüler olarak nitelendirilebilecek “İyi Düzenlenmiş Klavye” üst sınıfın beğenisini kazanmıştır.

Toplumsal sınıflar ve müzik beğenisi arasındaki ilişkiyi çözümlemek adına yapılan tek çalışma bu değildir. İngiliz gençlerin, popüler müziklere karşı olan beğeni ve tepkilerini ölçmek için 1973’ te Phelps ve Murdoch tarafından yapılan bir başka çalışma sonucunda da Bourdieu’ nün çalışmasıyla neredeyse aynı sonuca varılmıştır. Popüler olan müzikler işçi sınıfından ailelere sahip gençlerin beğenilerini yansıtırken, sınıfsal ayrımında orta sınıfta konumlanan gençler bu müzikleri dinlememektedir. Yeni Zelanda’ da yine bu alanda yapılmış başka bir çalışmada ise işçi sınıfına ek olarak alt-orta sınıfa ait gençler punk, reggae ve heavymetal dinlerken; üst sınıfa ait gençler tercihlerini jazz, blues ve folk’ tan yana yapmaktadırlar (Shuker, 1998, 52-53’ten aktaran Gedik, 2007, s. 7).

İmrik, bunlara ek olarak farklı bir bakış açısı ile müzik beğenisini değiştirebilen bir başka etmenin de yaş olduğunu savunur. Buna yönelik yaptığı çalışmasında; daha genç yaşlarda olan katılımcıların popüler ve görsel öğelerin fazla olduğu müziklere eğilimi varken, orta yaşlı katılımcıların geleneksel müziklere eğiliminin daha fazla olduğunu gözlemlemiştir. İmrik müzik zevkinin değişkenlik göstermesine sebep olan bir başka etmen olarak ise eğitimi görmektedir. Eğitim seviyesi ortalama üzerinde olan şahıslar, eserin içeriğine ve sanatsal değerine yoğunlaşıp buna göre tercih yaparken; eğitim seviyesi düşük bireylerin tercihleri popülerlikten ve uyumlu sözlerden yanadır.

Daha önce belirtildiği üzere müzik beğenisini etkileyen faktörleri belirleyebilmek adına çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Belirlenen faktörlerden bazıları beğeni üzerinde çok farklı yorumlamalar yapmamıza, müzik zevkinin yalnızca bireysel olarak değerlendirilmemesine ve daha büyük güçlerin şekillenmesine olanak sağlayabileceğinin görülmesine yardımcı olmuştur.

Bourdieu ve Middleton müzikte “beğeni” kavramını kullanmışlardır. Middleton(1997) bu kavramı şu şekilde tanımlar: “Egemen sınıf ve kültür alanlarında verilen savaşın en somut

örneklerinden biri beğenidir. Müzik konusundaki beğenilerimizi aslında özgürce seçmiyoruz ve bu beğeniler sadece müzik deneyimimizin bir yansıması olarak görülmemelidir. Öznelerle müziksel hazların eşleşmesi zaman içinde olur ve bu yavaş inşa özelliği oluşturmaktadır”(1997, 249’dan aktaran Gedik, 2007, s. 9).

Bireylerin müzik söz konusu olduğundaki tercihleri ve zevkleri incelemeye alındığında bunun tesadüfî bir eşleşme olmadığı görülür. Bu tercihlerin temelini oluşturan; sosyal, psikolojik yahut bireysel birtakım etmenler vardır. Bu etmenler değişime uğratıldıkça, müzik zevkleri de değişmeye başlar. Tercihin altında yatan faktör ve bu süreç incelendiğinde bu değişikliği de anlamlandırabiliriz (Şenel, 2013, s. 31). Kişilerin müzik konusundaki tercihlerinin altında yatan faktörlerin irdelendiği çok sayıda çalışma yapılmıştır. Kişilikle ilgili olarak da ele alınan faktörler elbette ki vardır. Bunlardan incelemeler sonucunda en çok dikkat çeken, kişinin içe dönük (introvert) yahut dışadönük (extravert) olması durumlarıdır (Şenel, 2013, s. 47). Boer ve diğerlerinin araştırmalarına göre insanların değerlere yaklaşımları ile müzik tercihleri sıkı bir ilişki içerisinde. Yeniliklere açık ve kendini geliştirmeye pozitif bakan kişiler hip-hop ve uluslararası pop, muhafazakar değerleri reddedip değer algılarını değiştirmeye yakın kişiler rock ve punk dinlerken kendilerini başkalarından üstün gören bireylerde caz ve klasik müziğe eğilim vardır. North ve Hargreaves ise bu konuda kısmen farklı düşünerek; muhafazakar insanların klasik müziğe, liberal insanların ise rap ve heavy rock gibi türlere ilgisinin daha fazla olduğunu öne sürmüştür. “Psikologlar dahi halkın farklılaşan müzik türlerine eğilimlerinden yola çıkarak, onların bu konudaki tercihlerine bakarak kişiliklerini değerlendirmede önemli bulgular elde etmiş olurlar” (Şenel, 2013, s. 48). Tabii ki bu da müzik beğenilerinin insanlar hakkında ne kadar fazla bilgi verdiğine bir kanıt olarak gösterilebilir. Erdal, “Müzik Türlerinin Tercih Edilmesinde Kişilik Özellikleri ve Beğeni İlişkisi” başlığı altında yazdığı doktora tezinin tartışma kısmında, tercihlerini Türk müziği ve klasik müzikten yana yapanların kişilik özellikleri açısından benzerlik gösterdikleri lakin rock müziği tercih edenlerin kişilik özelliklerinin birbirinden ayrıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tahmin edilebileceği üzere, bu sonuçlar da müzik seçiminde kişilik özelliklerinin tercih edilen müzik türü ile arasında bir ilişki olduğu varsayımını desteklemektedir. Hargreaves (1987), sosyal sınıflar ile müzik beğenisi arasındaki bağı ifade ederken bazı fikirler ortaya atmaktadır. Bunlardan ilki, müzik tercihlerinin o bireydeki müzikal uyum yeteneğiyle

bağlantısıdır. “Çeşitli sanatsal çalışmalar, birbirinden farklı birçok değer ve sosyal grubun nitelikleriyle ilişki içerisinde. Bireyler de içinde bulundukları gruba göre bu değerlere adapte olurlar. Örnekleme gerekirse, yüksek sanat formları ile yüksek sosyoekonomik durum bağlantılı olarak görülebileceği gibi, müzik tercihleri ergenler için çeşitli saç modelleri, tv şovları ve moda gibi sevip sevmedikleri şeyleri içeren ağır bütünleştiren bir bölümüdür (Şenel, 2013, s. 64). Hargreaves’in bir diğer fikri ise, farklı sınıflardan kişilerin arasında oluşan hakim olma hırsı ve kontrol etme isteğinden doğan mücadeledir. Bu fikir çeşitli müzik formlarının meşru hale gelmesiyle bağdaştırılabilir. “Hakim durumunda olan sosyal sınıf, kendi konumunu korumak hatta yükseltmek adına insanların sanat eğitimi almasını kolaylaştırır ve çeşitli sanat çalışmalarına olan aşinalığı artırmaya çabalarlar. Dimaggio ve Useem, yüksek kültürün tüketildiği sınıfın üst-orta sosyal konuma sahip sınıf olduğunu belirtmişlerdir. Fakat bunu belirleyen faktör; sahip olunan meslekler veya elde edilen gelirlerin yüksek olması değil, o sınıfın eğitim seviyesidir (Şenel, 2013, s. 64). Sosyal kimlik teorisinin de savunduğu gibi, insanlar müzik tercihlerinin sonucunda kendi düşüncelerine veya başkalarının gruplamalarına göre bir topluluğun parçası olurlar. İçinde bulunulan grubu benimseyerek bir grup kimliği oluşturma ve başka gruplara zıt düşme tutumu, grubun ilgi duyduğu müzik türünden bağımsız olarak görülemez, bir ilişki bulunmaktadır (Rentfrow, McDonald ve Oldmeadow, 2009, s. 330). Her birey ait olduğu grubu diğer gruplarla bir karşılaştırmaya tabi tutar ve bireyler ait olduğu grubu destekleyen fikirlerle bir nevi kendi yapılarını sağlamlaştırmaktadırlar. Tam olarak bu içgüdü ile benzer müzik beğenileri olan bireyler de benzer değer yargılarını benimseyerek birbirleriyle görünmez bir bağ kurarlar.

“Müzik bağı modeli” olarak isimlendirilmiş model bu mantığı esas almaktadır (Boer vd., 2011, s. 1161–1163). İnsanlar tercih ettikleri müzik türüyle aslında sadece dinleyecekleri müzikleri seçmiş olmazlar. Bu tercihle birlikte belli bir gruba ait olup, bu grubun hayata ve olaylara bakışını da büyük ölçüde benimsemiş olurlar.

2.3. Müzik Dersi Öğretiminde Alana Mahsus Yetenekler

Müzik derslerine mahsus olan kazanım, yetenek ve temel bilgiler açıklamalarla beraber verilmiştir.

Müzik dersi; hayal gücünün ürünü olan yeni fikirlere pozitif yaklaşan, devamlı olarak geliştirilebilen ve değişime açık bir ders olup; bu ders esnasında öğrencilerde aşağıda sıralanan yetenekler geliştirilmek istenmektedir:

1. Kendi duygu ve düşüncelerine müzik aracılığıyla dışa vurabilme.
2. Müziği anlamlandırabilme.
3. Müzik - beden uyumunu tutturabilme.
4. Müziği hem bireysel hem toplulukla yapılan bir aktivite olarak uygulayabilme.
5. Müziğe sanatsal bir gözle bakarak estetikle bağdaştırabilme.
6. Müziği kültürel ve tarihi bilgilerle harmanlayarak yorumlayabilme.
7. Müziklerin toplumlara göre değişimini gözlemleyebilme.
8. Müzikle milli ve manevi değerlerler arasında bağ kurabilme.
9. Gerek ritimler ile gerekse söyleyerek müzik yapabilme.
10. Her insanın az ya da çok müzik bilgisi edinebileceğini görme.
11. Müziğin diğer bilimlerle arasında ne tür bir ilişki olduğunu görebilme.
12. Müzik ile ilgili teknolojik gelişmeleri takip edip onlara hakim olma.
13. Aktif şekilde müzik üretebilme.
14. Kültürel mirasa katkıda bulunabilecek bir müzik bilgisi oluşturabilme.

2.4. Müzik Öğretiminde Önemli Olan Uygulamalar

Öğretmenler, öğrencilerinin derse katılımını artırıp onları daha aktif hale getirmek adına derste çeşitli metodlar kullanmalıdır. Örnek olarak; münazara, soru-cevap, drama, müzik üretme veya röportaj verilebilir. Bunlar dışında öğrencilerin daha çok zevk almasını ve derse olan ilgilerini artırmayı hedefleyen bazı uygulamaları da; toplu olarak şarkı söyleme, ritimleme etkinlikleri, sevdikleri bazı eserleri dinleyip hikayesini yorumlama olarak sıralayabiliriz.

Müzik öğretmeni, bu öğretim yöntemlerinin sonucunda derste performansları baz alarak aşağıda sıralanan maddelere özen göstermelidir:

- Öncelikli olarak öğrencilerinin öğrenme ortamlarının yeterince ilgi uyandıracak, onları isteklendirecek ve ders konusunda onları motive edecek şekilde dizayn edilmiş olmasına son derece özen göstermelidir.
- Öğrencilerin isteklerini ön planda tutarak yetenek ve ilgileri doğrultusunda onları bilgilendirmeli, farkındalık yaratarak onları gerekli alanlardaki aktivitelere yönlendirmelidir.
- Öğrencilerin yönlendirdiği aktiviteler veya verdiği bilgilerle yetinmemesini, kendi araştırmaları ve bilgilenmeleri aşamasında onlara yardımcı olacak teknolojilerden faydalanmalarını sağlamalıdır. Eğitim Bilişim Ağı gibi yetkin içeriğe sahip kaynakları takip etmeleri, önerilmiş materyal ve yazılımlara yönelmeleri hususunda onlara yardımcı olmalıdır.
- Kazanımlar, her ne kadar önceden bu öğretim ve öğrenim süreci düşünülerek planlanmış olsa da öğrencilerin tahmini tutumları ve ortalama bilgi - beceri seviyesine göre oluşturulmuş sarmal bir yapıdadır. Sınıfının ilgisine, yeteneğine göre konuların işleniş sırasına karar vermek ve öğrencilerinin onlara has olan farklı yanlarını keşfetmek, öğretmen tarafından yapılması gerekenler arasındadır.
- Kazanımlarla ilişkilendirilmesi gereken hususlara, belirli gün ve haftalarda özen gösterilmelidir.
- Müzik dersinin asıl amacı öğrencilere temel müzik eğitimini verip, onlara müzik zevki edindirebilmek ve estetik görüşlerini genişletebilmektir. Sanat kavramına olan ilgilerini artırmaktır. Teori odaklı bir işleniş dersin amacına ters düşecektir. Bu konu üzerine özellikle eğilinmeli, bütün aşamalarda öğrencilerin müziği sevmesi kazanım olarak ön planda tutulmalı ve öğrenciler gereksiz ayrıntılar ile müzikten uzaklaştırılmamalıdır.
- Öğretim sürecindeki tüm içerikler birbiriyle sıkı sıkıya bağlı olup gerekli olmadıkça birbirinden koparmak, ekleme - çıkarma yapmak öğrenmeyi güçleştirecektir. Birbirinden farklı öğrenme stillerine ve ilgi alanlarına sahip öğrenciler olduğu göz önünde bulundurularak bütün bozulmamalı ve ders her öğrenciyi kapsamaya devam etmelidir. Aynı sınıf seviyesinde bulunan farklı disiplinlerden de örneklemeler yapılabilir ve daha önce verilmiş olan kazanım ileride başka bir konu ile bağdaştırılabiliyorsa tekrar edilebilir.

- Öğretmen, Müzik Dersi Öğretim Programı' nı uygularken öğrenciye kazandırılması gereken tüm değerlerin öğrenciler tarafından benimsendiğinden emin olmalıdır, öğrenci açısından bir kopukluk olmaması için dersler eksiksiz şekilde işlenmelidir.
- Öğrencilerin dersleri birbirinden bağımsız görmemeleri, eğitim - öğretim sürecini en doğru şekilde tamamlayabilmeleri adına Müzik dersinde dahi olursa farklı derslerle bağlar kurulmalıdır. Örnek olarak, nota süreleri ve notaların değerleri konusu geldiğinde Matematik dersinden alıntılar yapılabilir ya da milli değerleri içeren bir şarkı söylendiğinde, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinden aşına oldukları bazı kavramlar üzerinde durulabilir. Bu hususa muhakkak dikkat edilmelidir.
- Öğrencilere kazandırılması gereken estetik bakış açısı için, öğrenciler klasik haline gelmiş eserlerle ve genel kültürlerine de katkısı olacak nitelikli örneklerle karşılaştırılmalıdır. Bu doğrultuda Eğitim Bilişim Ağı'dan öğrencinin müzik dağarcığını geliştirecek alıntılar yapılarak öğrenme sürecine katılmalıdır.
- Öğrencilerden her eğitim-öğretim yılında şarkı veya türkü söyleme gibi etkinlikler aracılığıyla çeşitli eserleri öğrenmeleri beklenir. Bu eserler, öğrenciye çevresinden başlayarak kültürel olarak uzaklaşacak şekilde bir müzik bilgisi edinmesini sağlamalıdır.
- Müzik psikolojisi ile nörobilim disiplinlerinde son yıllarda yapılan çalışmalar, çalgı öğrenmenin beynin birbirinden farklı bölümlerini çalıştırdığını kanıtlamıştır. Ders kitapları içerisinde müzik aleti eğitimi ile alakalı bir içerik bulunmasa da her sınıfın düzeyine, ilgi ve isteğine bağlı olarak rehberlik çalışmalarının yapılması gerektiği zümre toplantılarında konuşulup karar verilmesi gereken konulardan biridir.
- Öğrenciler için temel yaşam becerisi olarak görülebilecek kazanımlara özellikle önem verilerek öğrencinin seviyesine uygun etkinlikler hazırlanmalıdır.
- Kazanımların öğrenciler tarafından benimsenmesine özen gösterildiği kadar, bu kazanımlara ulaşırken öğrencilerin eğlenmesi ve zevk alması da önemlidir.
- Erken yaşlarda oluşmaya başlayan kültürel kimliğin şekillenmesinde etkili bir faktör olan müzik, eğitimdeki en önemli felsefe sayılabilecek yakından uzağa prensibi odaklı bir Müzik Dersi Öğretim Programı ile öğrencinin hayatında yerini almalıdır.

- Besteleme, doğaçlama yapma ve söyleme eylemlerini içeren edimsel müzik eğitimi felsefesiyle dinleme, konuşma gibi eylemleri kapsayan müzik aracılığıyla estetik hassasiyet oluşturulması felsefesi dengede tutularak öğrencilere verilmelidir.
- Müzik becerilerinin etkin bir öğrenme ile edinilmesi ve müziksel anlama kavramları üzerine sıkça sözü edilen Kodaly, Orff ve Dalcroze yaklaşımları gibi yaklaşımlar aracılığı ile geleneksel müzik eğitimine dair metodlar göz önünde bulundurulmalıdır.

2.5. Ülkemizde Olan Müzik Türleri

Her alanda meydana gelen değişim ve gelişim ile birlikte, insan hayatında oldukça önemli olan müzik de gelişmekte ve yeni türlere sahip olmaktadır. Uluslar kendine ait müzik türleri oluşturmakta veya bazı türleri kendilerine daha yakın olarak kabul etmektedir. Gelenek görenekler, çeşitli ihtiyaçlar ve yakınlıklar farklı müzik türlerini meydana getirmektedir. Uluslar barındırdıkları insanlar bakımından homojen bir yapıda olmadıkları için, sınırları içerisinde birden fazla müzik türü olmaktadır. Ülkemizde de birçok farklı etnik grup ve köken aynı sınırlar içerisinde yaşadığı için çeşitli müzik türleri oluşmuş ve gelişmiştir.

Türkiye'de günümüzde çıkış sebepleri birbirinden farklı olan çeşitli bölgesel, etnik, tarihsel, sosyo-ekonomik ve sosyo-psikolojik durumlarla oluşan müzik olguları ortamı mevcuttur. Bu türler o müzikleri icra edenlerce farklı isimlerle ifade edilmektedir (Tanç, 1988, s. 25).

Ülkemizde müzik türlerinin çeşitli gruplandırılmalarına ulaşmak mümkündür. Örneğin Kadir Karkın, ülkemizdeki müzik türlerini, Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği, Bando Müziği, Dini Müzik, Pop Müzik: a- Türk Pop, b- Batı Pop, Çocuk Müziği, Caz Müziği, Batı Müziği, Çağdaş Türk Sanat Müziği olarak tanımlanmıştır (Karkın, 1993, s. 14). Edip Günay ise Halk Müziği, Hafif Müzik, Teksesli Sanat Müziği, Çok Sesli Sanat Müziği, Eğitim Müziği, Dini Musiki, Tören Müziği olarak sınıflandırır (Günay, 1993, s. 18). Başka bir sınıflandırmada ise Türk Sanat Müziği, Batı Sanat Müziği, Türk Halk Müziği, Çok Sesli Sanat Müziği, Çok Sesli Türk Müziği, Çağdaş Türk Müziği veya Çok Sesli Türk Sanat Müziği, Tören Müziği, Dini Müzik, Piyasa Müziği, arabesk, pop, eğitim müziği (Yener, 1993, s. 98).

Yukarıdaki bilgilerden de anlaşılacağı üzere ülkemizde farklı müzik türleri mevcuttur. Ancak genel bir sınıflandırma yapmak gerekirse en yaygın olarak kullanılan ve bilinen aşağıdaki türlerdir:

- Geleneksel Türk Sanat Müziği
- Türk Halk Müziği
- Klasik Batı Müziği
- Popüler Müzik
- Dini Müzikler
- Arabesk Müzik
- Caz Müzik
- Hip-Hop/Rap

2.6. İlgili Literatür Taraması

Çalışmanın bu bölümünde öğrencilerin sahip oldukları müzik beğenilerinin öğrencilerin aldıkları müzik derslerine olan yaklaşımları üzerindeki etkileri konusunda literatürdeki araştırmalar taranarak derlenmiştir. Yapılan literatür taraması sonrası konu ile ilgili önemli ve vurgulanması gereken yerler çalışmadaki öneriler bölümü içinde de sunulmuştur. Söz konusu konu ile ilgili literatürde öne çıkan çalışmaları şu şekilde sıralamak mümkündür:

Öztürk (2006) tarafından yapılan çalışmada İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müzik eğitimi ve yaşanan sorunların ele alındığı yüksek lisans tezi.

Cumhuriyetin 80 yılına özel düzenlenen müzik sempozyumunda ilköğretim öğrencilerinin müzik derslerine karşı olan yaklaşımlarının ele alındığı çalışma. (Eskioğlu, 2003).

Nacakçı (2006) tarafından yapılan çalışmada ilköğretim öğrencilerinin müzik derslerine karşı olan yaklaşımlarını belirleyen etmenler üzerinde durulmuştur.

Yukarıda sıralanan literatürdeki çalışmalar bu çalışmanın benzeri bir perspektifte konuyu ele almış olup, konuyla ilgili literatür taraması kapsamında yer almaktadır. Bahse konu çalışmalar kapsamlı olarak incelenmiş belirledikleri sorunlar yaptıkları tespitler ve

literatüre sundukları öneriler tek tek incelenerek aşağıda özetlenmiştir. Nitekim Öztürk (2006) tarafından yapılan çalışmada öne çıkan hususlar şunlar olmuştur:

Bahse konu olan çalışmada temel araştırma sorusu; “ilköğretim ikinci kademe okullarında verilen müzik eğitimi ve bu müzik eğitiminin verilmesinde karşılaşılan sorunlar nelerdir?” şeklinde olmuştur. Söz konusu araştırma sorusundan yola çıkılarak aşağıda sunulan araştırmanın alt başlıkları şekillendirilmiştir.

- Genel eğitim öğretim metotlarının ideal bir müzik dersi sunumu için ne derece uygun olduğu,
- Öğrencilere sunulan şarkıları öğrencilerin yaş grupları da göz önüne alınarak sahip oldukları ses özelliklerine uygun olup olmadığı,
- Müfredat kapsamında işleminden ders kitaplarının güncel müzik eğitimi, içermedeki etkinliği,
- Eğitim verilen okulların fiziki yapılarının müzik dersi verilmesine olan uygunluğu
- Müzik dersi materyallerinin yeterli uygun olup olmadığı,
- Öğrencilerin ilköğretim birinci kademede aldıkları müzik derslerinin diğer yıllardaki müzik dersi eğitimine etkisi,

Öztürk tarafından yapılan bu çalışmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin aldıkları müzik eğitiminin temel sorunları henüz sorunların çözülebilmesi için çok sayıda çözüm önerisinden oluşan kapsamlı bir çalışma ortaya konulmuştur öğrencilerin müzik dersine olan yaklaşımlarını müzik eğitimi almalarını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin tespit edilmeye çalışılması sebebiyle olumsuz olabilecek tüm unsurlara yer verilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin müzik dersine yaklaşımlarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilecek tüm faktörlerin, bu çalışmada verilmeye çalışılması, müzik dersi üzerinde etkili olan unsurların tespit edilmesi bakımından literatüre önemli bir katkı sağlamıştır. Bu sebeple Yapılan bu çalışmada da Öztürk tarafından yapılan çalışma dikkate alınmıştır.

Sonuç olarak bu çalışmada öğrencilerin müzik dersine karşı olan olumsuz yaklaşımlarının bir kısmının belirlenmiş olan eğitim programının yetersizliklerinden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Bu tespitlere neden olan en önemli unsur müzik dersinin haftalık ders saatinin çok yetersiz seviyelerde olmasıdır müzik eğitimi gibi detaylı bir eğitimin haftalık 1 ya da 2 saatlik verilecek eğitimlerle gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığı şeklinde değerlendirmeler yapılmıştır Ayrıca müzik eğitiminin verilen kişiye özel bir eğitim şekli

olmasının gözününe alınmadığı öğrencilerin ses özelliklerine uygun eğitimlerin verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Müzik dersi kitaplarında yer verilen şarkıların ve uygulamaların güncel olmamasından kaynaklanan öğrencilerin konulara ilgisiz kalmaları söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla müzik dersi kitaplarında verilecek şarkı örneklerinin ya da diğer uygulamaların, öğrencilerin yaş grupları dikkate alınarak dikkatlerini çekecek türde örneklerin sunulması önem taşımaktadır. Bu sebeple müzik ders kitaplarının bu hususlar dikkate alınarak tamamının özenli bir şekilde güncellenmesi gerekmektedir.

Öztürk (2006) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin müzik dersine karşı olan tutumlarından bilhassa olumsuz durumların tespiti üzerinde durularak, o yönde problem tespiti ve çözüm önerileri odaklı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Eskioğlu tarafından yapılan çalışmada ise öğrencilere verilen müzik eğitiminin öğrencilerin gelişimleri üzerindeki etkileri üzerinde durulmuştur. Bu çalışmada öğrencilerin aldıkları müzik eğitimi yeterli etkinlikte bir eğitim olması halinde öğrencilerin müzik dışında sahip oldukları kabiliyetlerin geliştirilerek ortaya çıkarılmasında önemli bir etken olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla müzik eğitimi sadece müzikal yeteneklerin değil öğrencileri buna bağlı olarak diğer alanlardaki yeteneklerinin de gelişmesine katkı sağlayan önemli bir eğitim şeklidir (Eskioğlu, 2003).

Nacakçı tarafından yapılan çalışmada ise üzerinde durulan nokta bu çalışma ile çok daha benzer olarak görülmektedir.

Bahse konu çalışmada ilköğretim öğrencilerinin müzik derslerine olan tutumları üzerinde etkili olan faktörler üzerinde durulmuştur. Öğrencilerin ilk etapta müzik derslerine karşı genel olarak olumlu bir tutum sergiledikleri, bunun temel sebeplerini bir müzik aleti çalma isteği ve genel olarak müziğe olan sevgileri ile başlamaktadır. Ancak zaman içerisinde müzik dersinin yanlış kurgulanması, teoriye dayanmış olması nedeniyle öğrencilerin müzik dersine karşı olan tutumlarında değişme görülmüştür. Öğrenciler müzik derslerine zaman ayırmak istememektedir. Müzik dersi materyallerinin müzik dersinin işleniş şekline sunulan örneklerine ve benzeri öğrencilerin yaş gruplarını ve derse ilgi duyabilecekleri konulara dikkat edilmeden hazırlanmış olmasından kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin müzik dersine zaman ayırmak istememeleri noktasında bir diğer önemli faktör ise Diğer derslerin ağırlıklarından öneminden dolayı dersi olan ilginin mecburi olarak azaltılmasını da kapsamaktadır Genel olarak öğrencilerin müzik derslerine karşı olan tutumları incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla müzik derslerine daha olumlu

yaklaştıkları görünmektedir Bunlara ek olarak öğrencilerin ailelerinin eğitim seviyeleri ve gelir düzeyleri gibi faktörler de müzik derslerine karşı olan tutumları üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir (Nacakçı, 2006).

Teknolojide ve özellikle iletişim teknolojisinde yaşanan gelişmeler bu teknolojilerin eğitim alanında uygulanmasını da mümkün hale getirmesi sebebiyle verilen eğitimde uygulanan metotların zaman içerisinde değişmesini sağlamıştır. Müzik derslerinde de bu kapsamda teknolojik unsurların kullanımı zaman içerisinde yaygınlaşmaya başlamıştır. Müzik dersleri bireylerin müzik öğrenimlerinin yanı sıra yeteneklerinin de gelişmesine katkı sağlayan önemli bir uygulama dersidir. Literatürde öğrencilerin müzik derslerine olan ilgileri üzerinde etkili olan faktörlere yönelik çok sayıda çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada da öğrencilerin müzik beğenilerini müzik derslerinde olan tutum ve davranışları üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Dolayısıyla öğrencilerin müzik derslerine ve kendilerine verilen müzik eğitime karşı olan tutumlarının ölçülmesi yıllara bağlı olarak değişim gösterebilmektedir. Bu sebeple literatürde buna benzer çalışmalar yer alsa da çalışmaların güncellenmesi gerekliliği de bir gerçektir. Bu çalışmada, bu kapsamda ilk olarak müzik ve beğeni kavramları, müzik beğenileri ve müzik eğitimi konusundaki kavramsal çerçeveye değinilmiş olup daha sonra Ankara ili Sincan ilçesinde yer alan ortaokul öğrencilerine yönelik yapılan anket çalışması sonucunda öğrencilerin müzik beğenilerinin müzik derslerine olan tutumları üzerinde ne gibi bir etkisi olduğu istatistiki olarak analiz edilmiştir ve son olarak analiz sonucunda elde edilen bilgilerden de yola çıkılarak değerlendirmelerde bulunulmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, çalışmanın modeli, veri toplama araçları, evreni ve örnekleme, verilerin toplanması, toplanan verilerin işlenip analizinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler bulunmakta ve açıklanmaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Geniş grupları kapsayan bir araştırma türü olan tarama araştırmaları, araştırmaya konu olan evrenin hepsinin incelenmesi yerine sadece seçilen bir örneklemden veriler toplar (Gökçe, 2004: 60). Betimleyici ve tanımlayıcı veya durumu anlamaya yönelik araştırmalar, meydana gelen olayların niteliklerinin ve sıklıklarının öğrenilmesine yani saptanmasına dönük yapılmaktadır. Bu şekilde gündelik yaşamdaki problemlere çözüm getirmeyi ve durumlar arasındaki ilişkiyi anlamayı sağlar (Gökçe, 2004, s. 53). Müzik beğenilerinin müzik dersine olan ilgi ve tutumlarında yarattığı etkileri araştırmak için en uygun yöntemin anket (survey) yöntemi olduğu düşünüldüğü uygulanmış, nicel araştırma türlerinden biri olan betimleme yönteminden yararlanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Ankara'nın Sincan ilçesinde bulunan ortaokul öğrencileri teşkil etmektedir. Ankara'nın Sincan ilçesinde bulunan ortaokul öğrencilerinin müzik beğenilerinin, müzik dersine olan ilgi ve tutumlarına yönelik görüşlerini incelemek amacıyla araştırma kapsamında, üç farklı ortaokuldan 218 yedinci sınıf öğrencisine ulaşılmıştır. Öğrencilerin %48,2'si (n = 105) kız ve %51,8'i (n = 113) erkektir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Çalışma Grubu

Ankara'nın Sincan ilçesinde bulunan ortaokul öğrencilerin müzik beğenilerinin, müzik dersine olan ilgi ve tutumların yarattığı etkileri incelemek amacıyla araştırma kapsamında üç farklı ortaokuldan 218 yedinci sınıf öğrencisine ulaşılmıştır. Bu okulların isimleri: Necip Fazıl Kısakürek Ortaokulu, Ressam İbrahim Çallı Ortaokulu ve Melikşah Ortaokulu'dur. Öğrencilerin %48,2'si (n = 105) kız ve %51,8'i (n = 113) erkektir.

4.2. Verilerin Toplanması

Bu araştırma çerçevesinde oluşturulan anket, 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı içerisinde Ankara ili Sincan İlçesi sınırları içerisinde yer alan ve çalışmaya dahil edilen üç ortaokulun 7. Sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Anket uygulaması yapılan toplam öğrenci sayısı 217'dir. Bu çalışmadaki veri toplama tekniği anket uygulaması olmuştur. Anket sorularının belirlenmesi, literatürde öne çıkan benzer çalışmaların anket ölçeklerinden yararlanılarak gerçekleştirilmiştir. Anket soruları kapsamında öğrencilerin kişisel bilgilerine ek olarak müzik beğenileri ve aldıkları müzik derslerine olan tutumlarının tespit edilebilmesi amacıyla sorular sorulmuştur.

Araştırma kapsamında uygulanan anketin kapalı uçlu sorulardan oluşması sebebiyle öğrencilerden alınan cevaplara göre yapılacak değerlendirmenin daha sağlıklı olacağı değerlendirilmektedir. 20 sorudan oluşan bahse konu anket, 5li Likert ölçeği esasına göre hazırlanmıştır. Anket uygulaması sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi ise SPSS paket programı yardımıyla gerçekleştirilmiştir.

4.3. Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında kullanılan ankette yer alan 20 maddeye öğrenciler “Kesinlikle Katılmıyorum (1)”dan “Kesinlikle katılıyorum (5) ”a kadar beşli likert olarak cevap vermiştir. Her bir maddeye ait katılma düzeylerine ilişkin yüzde, frekans, madde ortalaması ve standart sapması hesaplanmıştır. Madde ortalamalarına göre öğrencilerin katılma düzeyleri Tablo 1’de verilen kriterlere göre belirlenmiştir.

Tablo 1

Ortalama Değerlerin Yorumlanması İçin Kullanılan Puan Aralıkları Ve Düzeyler

Puan Aralıkları	Düzeyler
1,00-1,80	Kesinlikle katılmıyorum
1,81-2,60	Katılıyorum
2,61-3,40	Kararsızım
3,41-4,20	Katılıyorum
4,21-5,00	Kesinlikle katılıyorum

Öğrencilerin maddelere verdikleri cevapların cinsiyetlerine göre incelenmesi için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Bu testin tercih edilmesinin nedeni bağımsız değişken olan cinsiyetin iki düzeyinin (kız-erkek) olması ve bağımlı değişken olan ölçek maddelerine verilen cevapların beşli likert şeklinde, yani sıralama düzeyinde olmasından dolayıdır.

4.4. Bulgular

Öğrencilerin “Müzik Beğenileri, Müzik Dersine Olan İlgi ve Tutumlarına Yönelik Görüşleri” konulu ankette her bir maddeye ait katılma düzeylerine ilişkin yüzde, frekans, madde ortalaması ve standart sapması hesaplanmıştır. Sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Öğrencilerin Anket Maddelerine Verdikleri Cevapların Betimsel İstatistiği

Maddeler		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	$\bar{X}$	ss
1. Müzik dersini seviyor ve önemsiyorum.	n	11	15	35	78	79	3,91	1,12
	%	5,0	6,9	16,1	35,8	36,2		
2. Okul içinde yapılan müzik ile ilgili aktivitelere katılmak isterim.	n	18	35	51	51	63	3,49	1,29
	%	8,3	16,1	23,4	23,4	28,9		
3. Okul dışında, özel olarak öğrendiğim bir müzik aleti çalabiliyorum.	n	55	65	28	36	34	2,67	1,41
	%	25,2	29,8	12,8	16,5	15,6		
4. Okul dışında müzik ile ilgili etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.	n	23	39	49	49	58	3,37	1,33
	%	10,6	17,9	22,5	22,5	26,6		
5. Farklı türlerde, çeşitli tarzlarda müzik dinlemekten hoşlanırım.	n	4	8	20	50	136	4,40	0,93
	%	1,8	3,7	9,2	22,9	62,4		
6. Yaşadığım ortamın kültürel özellikleri, müzik beğenimi ve müzik dersine olan ilgimi etkiler.	n	21	37	49	57	54	3,39	1,29
	%	9,6	17,0	22,5	26,1	24,8		
7. Müzik dersinde öğretmenimin çaldığı ve söylediği şarkıların türü müziğe olan ilgimi etkiler.	n	16	30	43	62	67	3,61	1,25
	%	7,3	13,8	19,7	28,4	30,7		
8. Müzik dersinde çaldığımız müzik aleti, öğrendiğimiz şarkıların türü müzik başarıma etkiler.	n	17	28	29	84	60	3,65	1,23
	%	7,8	12,8	13,3	38,5	27,5		
9. Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği dinlemeyi severim.	n	43	27	49	60	39	3,11	1,38
	%	19,7	12,4	22,5	27,5	17,9		
10. Klasik Batı Müziği türünde eserler dinlemeyi severim.	n	51	35	61	47	24	2,81	1,31
	%	23,4	16,1	28,0	21,6	11,0		
11. Pop, rock ve rap müzik dinlemeyi severim.	n	10	5	8	40	155	4,49	1,01
	%	4,6	2,3	3,7	18,3	71,1		
12. Müzik dersinde Türk Halk Müziği ve Türk Sanat müziği türünde şarkılar öğrenmek isterim.	n	41	27	51	59	40	3,14	1,37
	%	18,8	12,4	23,4	27,1	18,3		
13. Pop, rock ve rap müzik türünde şarkılar öğrenmek müziğe olan ilgimi artırır.	n	12	11	24	54	117	4,16	1,15
	%	5,5	5,0	11,0	24,8	53,7		
14. Klasik Batı Müziği türünde şarkılar öğrenmek müzik dersine olan ilgimi artırır.	n	46	44	61	35	32	2,83	1,33
	%	21,1	20,2	28,0	16,1	14,7		
15. Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları gitar çalarak gerçekleştirmesi hoşuma gider.	n	17	18	26	61	96	3,92	1,26
	%	7,8	8,3	11,9	28,0	44,0		
16. Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları bağlama ile çalması hoşuma gider.	n	37	29	48	57	47	3,22	1,38
	%	17,0	13,3	22,0	26,1	21,6		
17. Herhangi bir müzik aleti çalmayı öğrenmek isterim.	n	9	11	14	55	129	4,30	1,07
	%	4,1	5,0	6,4	25,2	59,2		
18. Bağlama, ud, kanun, ney ve kaval çalmak isteyeceğim müzik aletlerindedir.	n	47	45	53	35	38	2,87	1,39
	%	21,6	20,6	24,3	16,1	17,4		
19. Gitar, piyano, keman, viyolonsel ve yan flüt çalmak isteyeceğim müzik aletlerindedir.	n	16	15	19	47	121	4,11	1,25
	%	7,3	6,9	8,7	21,6	55,5		
20. Müzik öğretmenimin, şarkı öğretimini çeşitli çalgı türleriyle gerçekleştirmesi müziğe olan ilgimi ve başarıma olumlu yönde etkiler.	n	13	12	34	59	100	4,01	1,17
	%	6,0	5,5	15,6	27,1	45,9		

Tablo 2 incelendiğinde “Müzik dersini seviyor ve önemsiyorum.” maddesine öğrencilerin %5’i kesinlikle katılmıyorum, %6,9’u katılmıyorum, %16,1’i kararsızım, %35,8’i

katılıyorum ve %36,2'si kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 3,91 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Müzik dersini seviyor ve önemsiyorum.” maddesine katıldıkları söylenebilir.

“Okul içinde yapılan müzik ile ilgili aktivitelere katılmak isterim.” maddesine öğrencilerin %8,3'ü kesinlikle katılmıyorum, %16,1'i katılmıyorum, %23,4'ü kararsızım, %23,4'ü katılıyorum ve %28,9'u kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 3,49 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Okul içinde yapılan müzik ile ilgili aktivitelere katılmak isterim.” maddesine katıldıkları yorumu yapılabilir (Tablo 2).

“Okul dışında, özel olarak öğrendiğim bir müzik aleti çalabiliyorum.” maddesine öğrencilerin %25,2'si kesinlikle katılmıyorum, %29,8'i katılmıyorum, %12,8'i kararsızım, %16,5'i katılıyorum ve %15,6'sı kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 2,67 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Okul dışında, özel olarak öğrendiğim bir müzik aleti çalabiliyorum.” maddesi konusunda kararsız oldukları söylenebilir (Tablo 2).

“Okul dışında müzik ile ilgili etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.” maddesine öğrencilerin %10,6'sı kesinlikle katılmıyorum, %17,9'u katılmıyorum, %22,5'i kararsızım, %22,5'i katılıyorum ve %26,6'sı kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 3,37 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Okul dışında müzik ile ilgili etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.” maddesi konusunda kararsız oldukları yorumu yapılabilir (Tablo 2).

“Farklı türlerde, çeşitli tarzlarda müzik dinlemekten hoşlanırım.” maddesine öğrencilerin %1,8'i kesinlikle katılmıyorum, %3,7'si katılmıyorum, %9,2'si kararsızım, %22,9'u katılıyorum ve %62,4'ü kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 4,40 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Farklı türlerde, çeşitli tarzlarda müzik dinlemekten hoşlanırım.” maddesine kesinlikle katıldıkları yorumu yapılabilir (Tablo 2).

“Yaşadığım ortamın kültürel özellikleri, müzik beğenimi ve müzik dersine olan ilgimi etkiler.” maddesine öğrencilerin %9,6'sı kesinlikle katılmıyorum, %17'si katılmıyorum, %22,5'i kararsızım, %26,1'i katılıyorum ve %24,8'i kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 3,39 olarak belirlenmiştir. Buna göre,

öğrencilerin “Yaşadığım ortamın kültürel özellikleri, müzik beğenimi ve müzik dersine olan ilgimi etkiler.” maddesi konusunda kararsız oldukları söylenebilir (Tablo 2).

“Müzik dersinde öğretmenimin çaldığı ve söylediği şarkıların türü müziğe olan ilgimi etkiler.” maddesine öğrencilerin %7,3’ü kesinlikle katılmıyorum, %13,8’i katılmıyorum, %19,7’si kararsızım, %28,4’ü katılıyorum ve %30,7’si kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 3,61 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Müzik dersinde öğretmenimin çaldığı ve söylediği şarkıların türü müziğe olan ilgimi etkiler.” maddesine katıldıkları yorumu yapılabilir (Tablo 2).

“Müzik dersinde çaldığımız müzik aleti, öğrendiğimiz şarkıların türü müzik başarıımı etkiler.” maddesine öğrencilerin %7,8’i kesinlikle katılmıyorum, %12,8’i katılmıyorum, %13,3’ü kararsızım, %38,5’i katılıyorum ve %27,5’i kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 3,65 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Müzik dersinde çaldığımız müzik aleti, öğrendiğimiz şarkıların türü müzik başarıımı etkiler.” maddesine katıldıkları söylenebilir (Tablo 2).

“Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği dinlemeyi severim.” maddesine öğrencilerin %19,7’si kesinlikle katılmıyorum, %12,4’ü katılmıyorum, %22,5’i kararsızım, %27,5’i katılıyorum ve %17,9’u kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 3,11 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği dinlemeyi severim.” maddesi konusunda kararsız oldukları yorumu yapılabilir (Tablo 2).

“Klasik Batı Müziği tütünde eserler dinlemeyi severim.” maddesine öğrencilerin %23,4’ü kesinlikle katılmıyorum, %16,1’i katılmıyorum, %28’i kararsızım, %21,6’sı katılıyorum ve %11’i kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 2,81 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Klasik Batı Müziği tütünde eserler dinlemeyi severim.” maddesi konusunda kararsız oldukları söylenebilir (Tablo 2).

“Pop, rock ve rap müzik dinlemeyi severim.” maddesine öğrencilerin %4,6’sı kesinlikle katılmıyorum, %2,3’ü katılmıyorum, %3,7’si kararsızım, %18,3’ü katılıyorum ve %71,1’i kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 4,49 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Pop, rock ve rap müzik dinlemeyi severim.” maddesine kesinlikle katıldıkları yorumu yapılabilir (Tablo 2).

“Müzik dersinde Türk Halk Müziği ve Türk Sanat müziği türünde şarkılar öğrenmek isterim.” maddesine öğrencilerin %18,8’i kesinlikle katılmıyorum, %12,4’ü katılmıyorum, %23,4’ü kararsızım, %27,1’i katılıyorum ve %18,3’ü kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 3,14 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Müzik dersinde Türk Halk Müziği ve Türk Sanat müziği türünde şarkılar öğrenmek isterim.” maddesi konusunda kararsız oldukları söylenebilir (Tablo 2).

“Pop, rock ve rap müzik türünde şarkılar öğrenmek müziğe olan ilgimi artırır.” maddesine öğrencilerin %5,5’i kesinlikle katılmıyorum, %5’i katılmıyorum, %11’i kararsızım, %24,8’i katılıyorum ve %53,7’si kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 4,16 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Pop, rock ve rap müzik türünde şarkılar öğrenmek müziğe olan ilgimi artırır.” maddesine katıldıkları yorumu yapılabilir (Tablo 2).

“Klasik Batı Müziği türünde şarkılar öğrenmek müzik dersine olan ilgimi artırır.” maddesine öğrencilerin %21,1’i kesinlikle katılmıyorum, %20,2’si katılmıyorum, %28’i kararsızım, %16,1’i katılıyorum ve %14,7’si kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 2,83 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Klasik Batı Müziği türünde şarkılar öğrenmek müzik dersine olan ilgimi artırır.” maddesi konusunda kararsız oldukları söylenebilir (Tablo 2).

“Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları gitar çalarak gerçekleştirmesi hoşuma gider.” maddesine öğrencilerin %7,8’i kesinlikle katılmıyorum, %8,3’ü katılmıyorum, %11,9’u kararsızım, %28’i katılıyorum ve %44’ü kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 3,92 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları gitar çalarak gerçekleştirmesi hoşuma gider.” maddesine katıldıkları yorumu yapılabilir (Tablo 2).

“Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları bağlama ile çalması hoşuma gider.” maddesine öğrencilerin %17’si kesinlikle katılmıyorum, %13,3’ü katılmıyorum, %22’si kararsızım, %26,1’i katılıyorum ve %21,6’sı kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 3,22 olarak belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin “Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları bağlama ile çalması hoşuma gider.” maddesi konusunda kararsız oldukları söylenebilir (Tablo 2).

“Herhangi bir müzik aleti çalmayı öğrenmek isterim.” maddesine öğrencilerin %4,1’i kesinlikle katılmıyorum, %5’i katılmıyorum, %6,4’ kararsızım, %25,2’si katılıyorum ve %59,2’si kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 4,30 olarak belirlenmiştir. Buna göre, ğrencilerin “Herhangi bir müzik aleti çalmayı öğrenmek isterim.” maddesine kesinlikle katıldıkları yorumu yapılabilir (Tablo 2).

“Bağlama, ud, kanun, ney ve kaval çalmak isteyeceğim müzik aletlerindedir.” maddesine öğrencilerin %21,6’sı kesinlikle katılmıyorum, %20,6’sı katılmıyorum, %24,3’ kararsızım, %16,1’i katılıyorum ve %17,4’ kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 2,87 olarak belirlenmiştir. Buna göre, ğrencilerin “Bağlama, ud, kanun, ney ve kaval çalmak isteyeceğim müzik aletlerindedir.” maddesi konusunda kararsız oldukları söylenebilir (Tablo 2).

“Gitar, piyano, keman, viyolonsel ve yan flüt çalmak isteyeceğim müzik aletlerindendir.” maddesine öğrencilerin %7,3’ kesinlikle katılmıyorum, %6,9’u katılmıyorum, %8,7’si kararsızım, %21,6’sı katılıyorum ve %55,5’i kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 4,11 olarak belirlenmiştir. Buna göre, ğrencilerin “Gitar, piyano, keman, viyolonsel ve yan flüt çalmak isteyeceğim müzik aletlerindendir.” maddesine katıldıkları yorumu yapılabilir (Tablo 2).

“Müzik ğretmenimin, arkı öğretimini çeşitli çalgı türleriyle gerçekleştirmesi müziğe olan ilgimi ve başarıımı olumlu yönde etkiler.” maddesine öğrencilerin %6’sı kesinlikle katılmıyorum, %5,5’i katılmıyorum, %15,6’sı kararsızım, %27,1’i katılıyorum ve %45,9’u kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Bu maddeye verilen cevapların ortalaması 4,01 olarak belirlenmiştir. Buna göre, ğrencilerin “Müzik ğretmenimin, arkı öğretimini çeşitli çalgı türleriyle gerçekleştirmesi müziğe olan ilgimi ve başarıımı olumlu yönde etkiler.” maddesine katıldıkları söylenebilir (Tablo 2).

Öğrencilerin “Müzik Beğenileri, Müzik Dersine Olan İlgi ve Tutumlarına Yönelik Görüşleri” konulu ankette her bir maddeye verdikleri yanıtın cinsiyete göre farklılaşma durumu Mann Whitney U testi ile incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Öğrencilerin Ankette Yer Alan Her Maddeye Verdikleri Cevapların Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Grup	N	$\bar{X}$	Sıra Ortalaması	Z	p
1. Müzik dersini seviyor ve önemsiyorum.	Kız	105	4,26	128,04	4,405*	0,000
	Erkek	113	3,59	92,27		
2. Okul içinde yapılan müzik ile ilgili aktivitelere katılmak isterim.	Kız	105	4,04	136,40	6,241*	0,000
	Erkek	113	2,97	84,51		
3. Okul dışında, özel olarak öğrendiğim bir müzik aleti çalabiliyorum.	Kız	105	2,76	113,56	0,941	0,347
	Erkek	113	2,59	105,73		
4. Okul dışında müzik ile ilgili etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.	Kız	105	3,80	130,10	4,766*	0,000
	Erkek	113	2,96	90,35		
5. Farklı türlerde, çeşitli tarzlarda müzik dinlemekten hoşlanırım.	Kız	105	4,57	121,59	3,161*	0,002
	Erkek	113	4,25	98,27		
6. Yaşadığım ortamın kültürel özellikleri, müzik beğenimi ve müzik dersine olan ilgimi etkiler.	Kız	105	3,55	116,78	1,686	0,092
	Erkek	113	3,25	102,73		
7. Müzik dersinde öğretmenimin çaldığı ve söylediği şarkıların türü müziğe olan ilgimi etkiler.	Kız	105	3,88	122,36	2,998*	0,003
	Erkek	113	3,37	97,55		
8. Müzik dersinde çaldığımız müzik aleti, öğrendiğimiz şarkıların türü müzik başarıımı etkiler.	Kız	105	3,92	122,48	3,059*	0,002
	Erkek	113	3,40	97,44		
9. Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği dinlemeyi severim.	Kız	105	3,13	109,99	0,112	0,911
	Erkek	113	3,10	109,05		
10. Klasik Batı Müziği tütünde eserler dinlemeyi severim.	Kız	105	2,91	114,57	1,174	0,240
	Erkek	113	2,71	104,79		
11. Pop, rock ve rap müzik dinlemeyi severim.	Kız	105	4,62	113,07	1,012	0,312
	Erkek	113	4,37	106,18		
12. Müzik dersinde Türk Halk Müziği ve Türk Sanat müziği türünde şarkılar öğrenmek isterim.	Kız	105	3,30	116,72	1,670	0,095
	Erkek	113	2,98	102,79		
13. Pop, rock ve rap müzik türünde şarkılar öğrenmek müziğe olan ilgimi artırır.	Kız	105	4,38	117,48	1,977*	0,048
	Erkek	113	3,96	102,09		
14. Klasik Batı Müziği türünde şarkılar öğrenmek müzik dersine olan ilgimi artırır.	Kız	105	3,17	125,16	3,619*	0,000
	Erkek	113	2,51	94,95		
15. Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları gitar çalarak gerçekleştirmesi hoşuma gider.	Kız	105	4,35	129,30	4,736*	0,000
	Erkek	113	3,52	91,10		
16. Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları bağlama ile çalması hoşuma gider.	Kız	105	3,23	109,00	0,114	0,909
	Erkek	113	3,21	109,96		
17. Herhangi bir müzik aleti çalmayı öğrenmek isterim.	Kız	105	4,50	121,87	3,168*	0,002
	Erkek	113	4,12	98,00		
18. Bağlama, ud, kanun, ney ve kaval çalmak isteyeceğim müzik aletlerindedir.	Kız	105	2,75	104,54	1,143	0,253
	Erkek	113	2,98	114,11		
19. Gitar, piyano, keman, viyolonsel ve yan flüt çalmak isteyeceğim müzik aletlerindedir.	Kız	105	4,49	127,22	4,422*	0,000
	Erkek	113	3,76	93,04		
20. Müzik öğretmenimin, şarkı öğretimini çeşitli çalgı türleriyle gerçekleştirmesi müziğe olan ilgimi ve başarıımı olumlu yönde etkiler.	Kız	105	4,32	125,77	3,914*	0,000
	Erkek	113	3,73	94,38		

*p<0,05

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin “Müzik dersini seviyor ve önemsiyorum.” maddesine verdikleri yanıtların cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($Z = 4,405$, $p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra ortalamasının (128,04) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından

(92,27) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Müzik dersini seviyor ve önemsiyorum.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir.

“Okul içinde yapılan müzik ile ilgili aktivitelere katılmak isterim.” maddesine verdikleri yanıtların cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($Z = 6,241, p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra ortalamasının (136,40) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından (84,51) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Okul içinde yapılan müzik ile ilgili aktivitelere katılmak isterim.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir (Tablo 3).

“Okul dışında, özel olarak öğrendiğim bir müzik aleti çalabiliyorum.” maddesine verdikleri yanıtların cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($Z = 0,941, p > 0,05$). Diğer bir deyişle, öğrencilerin bu maddeye katılma düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmamaktadır (Tablo 3).

“Okul dışında müzik ile ilgili etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.” maddesine verdikleri yanıtların cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($Z = 4,766, p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra ortalamasının (130,10) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından (90,35) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Okul dışında müzik ile ilgili etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir (Tablo 3).

“Farklı türlerde, çeşitli tarzlarda müzik dinlemekten hoşlanırım.” maddesine verdikleri yanıtların cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($Z = 3,161, p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra ortalamasının (121,59) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından (98,27) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Farklı türlerde, çeşitli tarzlarda müzik dinlemekten hoşlanırım.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir (Tablo 3).

“Yaşadığım ortamın kültürel özellikleri, müzik beğenimi ve müzik dersine olan ilgimi etkiler.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($Z = 1,686, p > 0,05$). Diğer bir deyişle, öğrencilerin bu maddeye katılma düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmamaktadır (Tablo 3).

“Müzik dersinde öğretmenimin çaldığı ve söylediği şarkıların türü müziğe olan ilgimi etkiler.” maddesine verdikleri yanıtların cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($Z = 2,998$, $p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra ortalamasının (122,36) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından (97,55) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Müzik dersinde öğretmenimin çaldığı ve söylediği şarkıların türü müziğe olan ilgimi etkiler.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir (Tablo 3).

“Müzik dersinde çaldığımız müzik aleti, öğrendiğimiz şarkıların türü müzik başarımı etkiler.” maddesine verdikleri yanıtların cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($Z = 3,059$, $p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra ortalamasının (122,48) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından (97,44) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Müzik dersinde çaldığımız müzik aleti, öğrendiğimiz şarkıların türü müzik başarımı etkiler.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir (Tablo 3).

“Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği dinlemeyi severim.” maddesine verdikleri yanıtların cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($Z = 0,112$, $p > 0,05$). Diğer bir deyişle, öğrencilerin bu maddeye katılma düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmamaktadır (Tablo 3).

“Klasik Batı Müziği türünde eserler dinlemeyi severim.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($Z = 1,174$, $p > 0,05$). Diğer bir deyişle, öğrencilerin bu maddeye katılma düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmamaktadır (Tablo 3).

“Pop, rock ve rap müzik dinlemeyi severim.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($Z = 1,012$, $p > 0,05$). Diğer bir deyişle, öğrencilerin bu maddeye katılma düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmamaktadır (Tablo 3).

“Müzik dersinde Türk Halk Müziği ve Türk Sanat müziği türünde şarkılar öğrenmek isterim.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($Z = 1,670$, $p > 0,05$). Diğer bir deyişle, öğrencilerin bu maddeye katılma düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmamaktadır (Tablo 3).

“Pop, rock ve rap müzik türünde şarkılar öğrenmek müziğe olan ilgimi artırır.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($Z = 1,977$, $p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra

ortalamasının (117,48) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından (102,09) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Pop, rock ve rap müzik türünde şarkılar öğrenmek müziğe olan ilgimi artırır.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir (Tablo 3).

“Klasik Batı Müziği türünde şarkılar öğrenmek müzik dersine olan ilgimi artırır.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($Z = 3,619$, $p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra ortalamasının (125,16) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından (94,95) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Klasik Batı Müziği türünde şarkılar öğrenmek müzik dersine olan ilgimi artırır.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir (Tablo 3).

“Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları gitar çalarak gerçekleştirmesi hoşuma gider.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($Z = 4,736$, $p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra ortalamasının (129,30) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından (91,10) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları gitar çalarak gerçekleştirmesi hoşuma gider.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir (Tablo 3).

“Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları bağlama ile çalması hoşuma gider.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($Z = 0,114$, $p > 0,05$). Diğer bir deyişle, öğrencilerin bu maddeye katılma düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmamaktadır (Tablo 3).

“Herhangi bir müzik aleti çalmayı öğrenmek isterim.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($Z = 3,168$, $p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra ortalamasının (121,87) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından (98,00) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Herhangi bir müzik aleti çalmayı öğrenmek isterim.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir (Tablo 3).

“Bağlama, ud, kanun, ney ve kaval çalmak isteyeceğim müzik aletlerindedir.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($Z = 1,143$ $p > 0,05$).

Diğer bir deyişle, öğrencilerin bu maddeye katılma düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmamaktadır (Tablo 3).

“Gitar, piyano, keman, viyolonsel ve yan flüt çalmak isteyeceğim müzik aletlerindendir.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($Z = 4,422$, $p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra ortalamasının (127,22) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından (93,04) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Gitar, piyano, keman, viyolonsel ve yan flüt çalmak isteyeceğim müzik aletlerindendir.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir (Tablo 3).

“Müzik öğretmenimin, şarkı öğretimini çeşitli çalgı türleriyle gerçekleştirmesi müziğe olan ilgimi ve başarıyı olumlu yönde etkiler.” maddesine verdikleri yanıtlar cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($Z = 3,914$, $p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin bu maddeye verdikleri yanıtların sıra ortalamasının (125,77) erkek öğrencilere verdikleri yanıtların sıra ortalamasından (94,38) yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin “Müzik öğretmenimin, şarkı öğretimini çeşitli çalgı türleriyle gerçekleştirmesi müziğe olan ilgimi ve başarıyı olumlu yönde etkiler.” maddesine erkek öğrencilerden daha çok katıldıkları söylenebilir (Tablo 3).

Çalışma kapsamında yapıla SPSS analizinin bu bölüme kadar anlatılan kısmı, ankette yer alana maddelere göre yapılan analizi içermektedir. Başka bir deyişle tek tek maddeler üzerinden yapılan değerlendirmelerin analiz sonuçlarıdır. Ancak yapılan analizle ilgili olarak daha sağlıklı ve kapsamlı bir değerlendirme yapabilmek için bu analizin toplam puanı üzerinden yapılan genel değerlendirmesine de yer verilmesinin daha anlamlı olacağını söylemek mümkündür. Bu sebeple aşağıdaki açıklamalarda yapılan analizin toplam puan üzerinden genel değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Anket maddelerine verilen toplam puan hesaplanarak, toplam puan üzerinden ortalama, standart sapma, en küçük değer, en büyük değer bir betimsel istatistikler hesaplanmıştır. Ayrıca öğrencilerin anket toplam puanlarının cinsiyete göre farklılaşma durumunu incelemek amacıyla ilişkisi örneklem t testi kullanılmıştır. Bu testin kullanılmasının nedeni bağımsız değişken olan cinsiyetin iki düzeyinin (kız-erkek) olması ve bağımlı değişken olan anket toplam puanlarının normal dağılım göstermesidir. Normal dağılım varsayımının incelenmesinde basıklık ve çarpıklık değerleri dikkate alınmıştır. Kızlarda

anket toplam puanı için hesaplanan çarpıklık değerinin -0,613 ve basıklık değerinin -0,099; erkekler için anket toplam puan için hesaplanan çarpıklık değerinin -0,614 ve basıklık değerinin 0,363 olduğu belirlenmiştir. Basıklık ve çarpıklık değerlerinin ± 1 arasında olması normal dağılımın göstergesi olarak kabul edilmiştir.

Öğrencilerin “Müzik Beğenileri, Müzik Dersine Olan İlgi ve Tutumlarına Yönelik Görüşleri” konulu anketten aldıkları toplam puan üzerinden en küçük değer, en büyük değer, ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Sonuçlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 4

Öğrencilerin Anket Toplam Puanına İlişkin Betimsel İstatistikler

	n	Min.	Max.	$\bar{X}$	$\bar{X}$ /madde sayısı	Ss
Anket Toplam Puan	218	22,00	100,00	71,49	3,57	14,19
Min.: En küçük değer, Max. : En büyük değer, $\bar{X}$: Ortalama, ss: Standart sapma						

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin “Müzik Beğenileri, Müzik Dersine Olan İlgi ve Tutumlarına Yönelik Görüşleri” konulu anketten aldıkları toplam puanların 22 ile 100 arasında değiştiği görülmektedir. Öğrencilerin anketten aldıkları ortalama puan 71,49 olarak hesaplanmıştır. Ortalama anket maddesine bölünerek elde edilen yeni ortalamanın 3,57 olduğu görülmektedir ve buna göre öğrencilerin ankete verdikleri cevapların genel olarak katılıyorum düzeyinde olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin “Müzik Beğenileri, Müzik Dersine Olan İlgi ve Tutumlarına Yönelik Görüşleri” konulu ankette her bir maddeye verdikleri yanıtın cinsiyete göre farklılaşma durumu Mann Whitney U testi ile incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Öğrencilerin “Müzik Beğenileri, Müzik Dersine Olan İlgi ve Tutumlarına Yönelik Görüşleri” konulu anketten aldıkları toplam puanların cinsiyete göre farklılaşma durumu ilişkisiz örneklem t testi ile incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5

Öğrencilerin Anketten Aldıkları Toplam Puanların Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin İlişkisiz Örneklem T Testi Sonuçları

Grup	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	P
Kız	105	75,95	11,05	202,667	4,749*	0,000
Erkek	113	67,34	15,51			
*p<0,05						

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin “Müzik Beğenileri, Müzik Dersine Olan İlgi ve Tutumlarına Yönelik Görüşleri” konulu anketten aldıkları toplam puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($t = 4,749$; $p < 0,05$). Ortalamalar incelendiğinde, kız öğrencilerin anket toplam puanlarının (75,95) erkek öğrencilerin anket toplam puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kız öğrencilerin müzik dersine olan ilgi ve tutumlarının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu çalışmada öğrencilerin sahip oldukları müzik beğenilerinin, öğrencilerin müzik derslerine karşı olan yaklaşımları üzerindeki etkilerinin araştırılmasından yola çıkmıştır. Bu kapsamda Ankara ili Sincan ilçesinde bulunan ortaokul öğrencilerine müzik beğenileri ile müzik derslerine olan yaklaşımlarını ölçmek amacıyla anket çalışması uygulanmıştır. Anket uygulaması sonucunda elde edilen verilerin SPSS paket programında yapılan analiz neticesinde kurulan bu ilişkinin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir deyişle öğrencilerin müzik beğenilerinin, bu öğrencilerin müzik derslerine olan ilgi ve tutumları üzerinde etkili ve anlamlı bir faktör olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilere yöneltilen sorulara alınan cevaplar üzerinden tek tek maddeler bazındaki değerlendirme bulgular ve tartışma bölümünde yapılmıştır. Genel olarak değerlendirecek olursak; öğrencilerin dinlemeyi, söylemeyi ve çalmayı isteyeceği, müzik öğretmenlerinin ders işleyişinde en çok yer vermesini istedikleri, beğeni ve ilgi duydukları müzik türü, güncel ve popüler müziklerden pop, rock ve rap müzikler olduğu görülmektedir. Müzik dersinde bu müziklere yer verilmesi, çalınması ve söylenmesinin derse olan ilgi ve başarıyı arttıracak sonucuna varılmaktadır. Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Klasik Batı Müziği türleri dinleme konusunda kararsız olmalarının sebebi olarak bulundukları çevre, aile ve yaşantılarında bu müzik türlerini dinleyen, söyleyen, icra eden az sayıda insan bulunmasından kaynaklı olduğu sonucuna varabiliriz.

Öğrenciler yüksek bir oranla müzik aleti çalmak istemektedirler. Gitar, piyano, keman, viyolonsel, yan flüt müzik aletlerinden birini çalmak isteyen öğrenci sayısı bağlama, ud,

kanun, ney, kaval müzik aletlerinden birini çalmak isteyen ğrenci sayısından daha fazladır.

Müzik ğretmenlerinin farklı türlerde, çeşitli müzik aletleri ile ders materyallerini zenginleştirmesi durumunda, öğrencilerin müzik beğeni ve ilgilerinin artacağı, öğrenciler üzerinde olumlu etkilerinin olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. neriler

Müzik derslerinin işleniş şekli teorik bilgilerin müzik diliyle anlatılarak ezgisel anlatım ön planda tutulduğu, daha fazla pratiğın yer aldığı ve mziğın sevdirmesi üzerine bir uygulama yapılarak eğlenceli hale getirilebilir.

İşlenen konuların, anlatılan bilgilerin daha kalıcı hale gelmesini sağlamak amacıyla öğrencilerin ön planda olduğu, çok çeşitli çalgıların eşlik ettiği uygulamalı bir anlatım modeli benimsenebilir.

Farklı müzik aletlerinin öğretilmesi, farklı müzik türlerinden de örnekler verilmesi öğrencilerin derse olan ilgileri üzerinde olumlu etki yaratabilir ve müzik beğenilerinin oluşumuna katkı sağlayabilir.

Müzik ğretmeni ders anlatımını gerçekleştirirken işlenen konu ile alakalı müzik türüne göre bir çalgı materyali kullanarak öğrencilerin ilgi ve beğenisini arttırmayı hedeflenebilir.

Öğrencilerin bulundukları aile, ortam, evre ve kültür özellikleri dikkate alınarak güncel ve popüler müziklere ait ezgiler ve algılar yapılan aktivitelere yansımalı, bu aktivitelere katılım sağlanabilir.

Müzik ğretmeni, öğrencilerin müzik aleti çalma istekleri doğrultusunda onların müzik beğenilerini dikkate alarak ilgilerini arttırabilir, güdüleyebilir ve yönlendirilebilir.

KAYNAKLAR

- Denora, T. (2000). *Music in everyday life*, Cambridge: Cambridge University.
- Edwards, R. (1996). *Children learn faster to the sound of music (Müziğin sesiyle hızlı öğrenen çocuklar)*, (I. Eskioğlu, Çev.). Ankara: New Sciens.
- Erdal, B. (2009). *Müzik türlerinin tercih edilmesinde kişilik özellikleri ve beğeni ilişkisi*, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Eskioğlu, I. (2003). *Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumunda sunulmuş bildiri, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Gökçe, B. (2007). *Toplumsal bilimlerde araştırma*, Ankara: Savaş.
- İmİK, Ü. (2007). *Sosyal statünün müziksel beğeniye etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). *Yeni insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş*. İstanbul: Evrim.
- Kaplan, A. (2008). *Kültürel müzikoloji*, İstanbul: Bağlam.
- Say, A. (1994). *Müzik tarihi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Say, A. (2001). *Müzik öğretimi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (1988). Türkiye'de Cumhuriyetin İlk 60 yılında müzik eğitiminde program geliştirme, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, IV, 20-28.
- Yönetken, B. H. (1993). *Türkiye'de müzik eğitiminin önemi, müzik eğitimi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

EKLER

EK-1: Anket Formu

ANKARA'NIN SINCAN İLÇESİNDE BULUNAN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK BEĞENİLERİNİN, MÜZİK DERSİNE OLAN İLGİ VE TUTUMLARINDA YARATTIĞI ETKİLERİN İNCELENMESİ KONU ANKETİ

Cinsiyet : ☐ Kadın ☐ Erkek

Sınıf : ☐ 5. sınıf ☐ 6. sınıf ☐ 7. sınıf ☐ 8. sınıf

Okul Adı :

1-Müzik dersini seviyor ve önemsiyorum.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

2 -Okul içinde yapılan müzik ile ilgili aktivitelere katılmak isterim.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

3-Okul dışında, özel olarak öğrendiğim bir müzik aleti çalabiliyorum.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

4-Okul dışında müzik ile ilgili etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

5- Farklı türlerde, çeşitli tarzlarda müzikler dinlemekten hoşlanırım.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

6-Yaşadığım ortamın kültürel özellikleri , müzik beğenimi ve müzik dersine olan ilgimi etkiler.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

7-Müzik dersinde öğretmenimin çaldığı ve söylediği şarkıların türü müziğe olan ilgimi etkiler.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

8- Müzik dersinde çaldığımız müzik aleti, öğrendiğimiz şarkıların türü müzik başarıımı etkiler.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

9-Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği dinlemeyi severim.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

10-Klasik Batı Müziği türünde eserler dinlemeyi severim.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

11-Pop, rock ve rap müzik dinlemeyi severim.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

12-Müzik dersinde Türk Halk Müziği ve Türk Sanat müziği türünde şarkılar öğrenmek isterim.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

13-Pop, rock ve rap müzik türünde şarkılar öğrenmek müziğe olan ilgimi artırır.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

14- Klasik Batı Müziği türünde şarkılar öğrenmek müzik dersine olan ilgimi artırır.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

15- Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları gitar çalarak gerçekleştirmesi hoşuma gider.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

16-Müzik öğretmenimin, öğreteceği şarkıları bağlama ile çalması hoşuma gider.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

17-Herhangi bir müzik aleti çalmayı öğrenmek isterim.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

18-Bağlama, ud, kanun, ney ve kaval çalmak isteyeceğim müzik aletlerindendir.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

19-Gitar, piyano, keman, viyolonsel ve yan flüt çalmak isteyeceğim müzik aletlerindendir.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

20- Müzik öğretmenimin, şarkı öğretimini çeşitli çalgı türleriyle gerçekleştirmesi müziğe olan ilgimi ve başarımları olumlu yönde etkiler.

☐ Kesinlikle Katılıyorum ☐ Katılıyorum ☐ Kararsızım ☐ Katılmıyorum ☐ Kesinlikle Katılmıyorum

EK-2: Anket İzin Formu

T.C.
SİNCAN KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 72648821-605.99-E.8989209
Konu : Araştırma İzni

07.05.2019

..... MÜDÜRLÜKLERİNE
SİNCAN

İlgi : İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 06.05.2019 tarih ve 8925405 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Nesli Gizem MİŞE ÖZEN'in "Ankara'nın Sincan İlçesinde Bulunan Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Beğenilerinin Müzik Dersine Olan İlgisi ve Tutumlarında Yaratıldığı Etkilerin İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında uygulama yapma talebi, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Komisyonumuzca incelenmiş olup, İlçemize bağlı Necip Fazıl Kısakürek Ortaokulu, Ressam İbrahim Çallı Ortaokulu ve Melikşah Ortaokulu'nda uygulamanın yapılması uygun görülmüştür.

Uygulama formunun (2 sayfa) uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) genelge çerçevesinde, ilçe milli eğitim müdürlüklerinin sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde, okul ve kurum yöneticileri de uygun gördüğü takdirde gönüllülük esasına göre yazımız ekinde gönderilen uygulama araçlarının uygulanmasına izin verilmesini rica ederim.

Ahmet Gürsel AVCI
İlçe Milli Eğitim Müdür V.

Ek : 1. 1 Adet İlgi Yazı ve Eki

Gereği : Necip Fazıl Kısakürek Ortaokulu
Ressam İbrahim Çallı Ortaokulu
Melikşah Ortaokulu

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Sincan/ANKARA
Elektronik Ağ:sincan06_strateji1@meb.gov.tr

H.ALBAYRAK
Tel: (0 312) 269 54 46-47/130

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 3200-4219-32a2-a995-1a24 kodu ile teyit edilebilir.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..